

- rozhodnutí České národní banky č.j. 2024/121903/650 ze dne 31. října 2024, sp.zn. Sp/2021/33/573

V Praze dne 31. října 2024
Č.j. 2024 / 121903 / 650
Ke sp. zn. Sp/2021/33/573
Počet stran: 53

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále též jen „správní orgán“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o České národní bance“), a orgán dohledu nad oblastí poskytování spotřebitelských úvěrů podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), rozhodla v rámci přestupkového řízení Sp/2021/33/573, které je vedeno se společností **Simfina a.s., IČO 248 23 546, se sídlem Platnéřská 88/9, 110 00 Praha 1 – Staré Město**, podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, (dále jen „přestupkový zákon“) ve spojení se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) pro podezření z porušení předpisu upravujícího oblast poskytování spotřebitelských úvěrů,

t a k t o :

I. Společnost Simfina a.s., IČO 248 23 546, se sídlem Platnéřská 88/9, 110 00 Praha 1 – Staré Město, se uznává vinnou, že

- i) v období od 1.9.2019 do 31.8.2020 nezavedla a neudržovala vhodná a přiměřená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, když neupravovala řádné zjišťování, ověřování a zohledňování**
 - a) příjmů žadatele o úvěr, neboť u žadatelů, kteří u ní žádali o svůj první úvěr, požadovala jen jeden doklad prokazující výši jejich příjmů a neměla pevně stanovenou maximální možnou dobu stárí výplatní pásky či jiného dokumentu, kterým žadatel o úvěr prokazoval výši svých příjmů,**
 - b) výdajů žadatelů o úvěr, neboť při absenci údaje o výdajích v úvěrové žádosti nebo v případech, kdy byly v úvěrové žádosti uvedené údaje o těchto výdajích zjevně nespolehlivé, nepřiměřené či nedostatečné, vycházela pouze z defaultně stanovených statistických hodnot Českého statistického úřadu, případně z vlastních statistických hodnot, aniž by zjišťovala skutečnou výši výdajů u každého jednotlivého žadatele o úvěr;**
- ii) v období od 3.9.2019 do 16.9.2020 poskytla spotřebitelské úvěry bez toho, že by před uzavřením smlouvy o úvěru řádně posoudila úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, když ze vzorku 40 úvěrových případů**
 - a) u jednoho žadatele o úvěr, a to [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]) neměla k dispozici žádný doklad o příjmu;**

- b) u 18 žadatelů o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), z celkových 23 úvěrových případů, ve kterých uzavřela s žadatelem o úvěr první smlouvu o úvěru, měla k dispozici pouze jeden doklad prokazující výši měsíčního příjmu žadatele o úvěr, ze kterého nemohla ověřit, zda se nejedná jen o příjem jednorázový, nahodilý či proměnlivý;
- c) u 11 žadatelů o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), vycházela při ověřování výše jejich příjmů pouze z neaktuálních, tedy nespolehlivých dokladů o příjmech, u kterých mezi okamžikem nabytí měsíčního příjmu žadatelem o úvěr a okamžikem uzavření Smlouvy o spotřebitelském úvěru uplynulo 4 až 19 měsíců, tedy natolik dlouhá doba, během níž se výše měsíčních příjmů žadatelů o úvěr mohla výrazně proměnit;
- d) u 3 žadatelů o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), vycházela z jiné výše měsíčního příjmu žadatele, než byla skutečná doložená výše čistého měsíčního příjmu tohoto žadatele;
- e) u 12 žadatelů o úvěr vycházela pouze z prohlášených a nijak neověřených nákladů na bydlení, z čehož 8 žadatelů o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), v úvěrové žádosti prohlásilo nulovou výši svých nákladů na bydlení, a 4 zbývající žadatelé o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), uvedli náklady, které byly dokonce nižší, než náklady na bydlení, které vyplývaly ze statistických hodnot měsíčních nákladů na bydlení dle Českého statistického úřadu;
- f) u jednoho žadatele o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), který v úvěrové žádosti prohlásil konkrétní výši svých výdajů na energie a osobních výdajů, vycházela pouze z jeho prohlášení o konkrétní výši výdajů na energie a osobních výdajů, které nijak neověřila, a které byly dokonce i mnohem nižší než statistické hodnoty měsíčních výdajů na energie a osobních výdajů dle Českého statistického úřadu;

v podobě ztráty slevy na poplatku za poskytnutí úvěru, čímž v konečném důsledku uplatňovala smluvní pokutu přesahující zákonný limit 0,1 % denně z částky, ohledně níž byl spotřebitel v prodlení a současně uplatnila smluvní pokuty za porušení povinností nepeněžní povahy tak, že tyto pokuty společně se smluvní pokutou v podobě ztráty slevy na poplatku za poskytnutí úvěru ve svém souhrnu přesáhly součin čísla 0,5 a celkové výše spotřebitelského úvěru,

č í m ž p o r u š i l a

- i) ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ii) ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023;
- iii) ustanovení § 78 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a d) zákona o spotřebitelském úvěru a
- iv) ustanovení § 122 odst. 2 věty první a odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru,

a d o p u s t i l a s e

- i) přestupku nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ii) přestupku osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023;
- iii) přestupku osoby oprávněné poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru a
- iv) přestupku osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru,

z a c o ž s e j í u k l á d á

podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 1 000 000 Kč (slovy jeden milion korun českých). Pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu vedený u České národní banky, č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

- II. Společnosti Simfina a.s., IČO 248 23 546, se sídlem Platnéřská 88/9, 110 00 Praha 1 – Staré Město, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu ve vazbě na ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění do 30.6.2024, ukládá náhrada nákladů řízení, které vyvolala porušením své právní povinnosti, ve výši 1 000 Kč (slovy jeden tisíc korun českých). Paušální náhradu nákladů řízení je výše uvedená společnost povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky vedený u České národní banky, č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

Identifikace účastníka řízení

1. Společnost **Simfina a.s., IČO 248 23 546**, se sídlem **Platněřská 88/9, 110 00 Praha 1 – Staré Město** (dále jen „účastník řízení“), je od 19.3.2011 zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 17020, jako akciová společnost, jejímž předmětem podnikání je poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru a výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona (spis Sp/2021/33/573 (dále jen „spis“) – č.l. 79).
2. Účastník řízení je od udělení oprávnění dne 19.4.2018 nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru. Povolné činnosti podle tohoto zákona jsou poskytování spotřebitelského úvěru jiného než na bydlení a poskytování spotřebitelského úvěru na bydlení (spis – č.l. 80–81).
3. Osobou odpovědnou za poskytování spotřebitelského úvěru u účastníka řízení je od 19.4.2018, tj. ode dne, kdy správní orgán udělil účastníkovi řízení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE], která tak byla osobou odpovědnou za poskytování spotřebitelského úvěru i v době spáchání projednávaných přestupků. Ke dni vydání tohoto rozhodnutí je v registru České národní banky (JERRS) zapsáno v pozici samostatného zprostředkovatele spotřebitelského úvěru činného pro účastníka řízení celkem 8 společností¹ (spis – č.l. 84).
4. V kontrolovaném období od 1.9.2019 do 31.8.2020 nabízel účastník řízení jeden typ produktu pod různými názvy: Půjčka před výplatou, Rychlá půjčka na účet, Půjčka ihned na účet, Online půjčka, Půjčka do výplaty, Malá půjčka, SMS půjčka a Půjčky ihned. Jednalo se o spotřebitelský úvěr jiný než na bydlení s tím, že úvěry byly poskytovány ve výši od 1 000 Kč do 10 000 Kč se splatností 7, 10, 14, 21, 25 nebo 30 dní, přičemž úrok byl stanoven ve výši 39 % p. a. z vypůjčené částky. Účastník řízení dále sjednával poplatek za poskytnutí úvěru dle ceníku a sazebníku poplatků. Úvěr byl neúčelový, bez ručitele a vyplacení jistiny probíhalo bezhotovostní formou na účet spotřebitele. Úvěr bylo možné prodloužit vždy o 15 dnů, v případě, že spotřebitel uhradil poplatek za prodloužení, který byl ve výši 20 % z poskytnuté jistiny úvěru.
5. Za období od 1.9.2019 do 1.9.2020 činil celkový počet všech účastníkem řízení poskytnutých úvěrů 3 135 a počet zamítnutých² žádostí o úvěr ve stejném období činil 47 448, z čehož vyplývá, že účastník řízení poskytl úvěr jen v přibližně 6 % žádostí. Celkový objem finančních prostředků v rámci všech těchto poskytnutých úvěrů činil 14 648 000 Kč. Celkový počet smluv s prodlouženou dobou splatnosti činil v daném období 905 smluv. Účastník řízení spotřebitelských úvěrů³ poskytl v roce 2021 celkem 3 171, v roce 2022 celkem 6 909 a v roce 2023 celkem 6 086. Objem úvěrů poskytnutých účastníkem řízení v roce 2021 činil 12 097 000 Kč, v roce 2022 činil 25 867 000 Kč a v roce 2023 činil 24 920 000 Kč. Celková výše pohledávek účastníka řízení ze spotřebitelských úvěrů po splatnosti delších než tři měsíce činila ke dni 31.12.2021 částku 10 124 835 Kč, ke dni 31.12.2022 částku 14 827 430 Kč a ke dni 31.12.2023

¹ Samostatnými zprostředkovateli spotřebitelského úvěru činnými pro účastníka řízení jsou: Bezvafinance s.r.o.; DSCredit s.r.o.; Finvinci Volsor Brokers a.s.; JK Business services s.r.o.; Leadsor Czech Republic s.r.o.; LeadX Group s.r.o.; LIFO - CB, s.r.o. a Zamerin s.r.o.

² V důsledku posouzení úvěruschopnosti bylo poskytnutí úvěru účastníkem řízení zamítnuto ve 372 případech, tj. v ani ne 1 % z celkového počtu zamítnutých žádostí. V drtivé většině případů bylo důvodem zamítnutí žádosti o úvěr nedodání potřebných dokumentů nebo neposkytnutí informací žadatelem o úvěr.

³ Jednalo se o spotřebitelské úvěry jiné než na bydlení.

částku 18 007 640 Kč. Celková výše poplatků za prodloužení mikropůjček za období od data udělení účastníku řízení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, tj. od 19.4.2018, do 31.12.2023 činila 20 558 400 Kč. Čistý roční obrát účastníka řízení byl v roce 2021 roven 7 789 000 Kč, v roce 2022 roven 15 677 000 Kč a v roce 2023 roven 18 229 000 Kč.

Vyloučení zániku odpovědnosti za přestupky

6. Správní orgán se zabýval i skutečností, zda nedošlo k zániku odpovědnosti za projednávané přestupky z důvodu uplynutí promlčecí lhůty. S ohledem na skutečnost, že vytýkaná jednání účastníka řízení jsou v případě přestupků ad i), ad iii) a ad iv) přestupky dokonány dne 31.8.2020 a v případě přestupku ad ii) přestupkem dokonáným dne 16.9.2020, **k zániku odpovědnosti** podle ustanovení § 29 písm. a) a § 30 přestupkového zákona ve spojení se speciálním ustanovením § 46e odst. 3 zákona o České národní bance **nedošlo**, neboť dle ustanovení § 32 odst. 2 písm. b) přestupkového zákona došlo doručením příkazu (tj. dne 10.3.2023) k přerušení promlčecí doby, přičemž přerušením promlčecí doby počíná promlčecí doba nová a dle ustanovení § 46e odst. 3 věta první zákona o České národní bance platí, že u přestupku, k jehož projednání je příslušná Česká národní banka podle tohoto anebo jiného zákona nebo podle přímo použitelného předpisu Evropské unie a za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 1 000 000 Kč, činí promlčecí doba 5 let. **K promlčení** by tak **došlo** v případě všech přestupků nejdříve ke dni **11.3.2028**, neboť promlčecí doba počíná dle ustanovení § 31 odst. 1 přestupkového zákona běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku, resp. při běhu nové promlčecí doby dnem následujícím po doručení příkazu účastníku řízení.
7. Zákon o spotřebitelském úvěru byl několikrát novelizován, naposledy s účinností od 1.9.2024, avšak na základě porovnání znění tohoto zákona účinného v době posuzovaného protiprávního jednání se zněním účinným od 1.9.2024 správní orgán konstatuje, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Rovněž otázka typové závažnosti nahlížení na porušené právní povinnosti nedoznala žádné změny ve prospěch účastníka řízení. Správní orgán bude pouze dále v textu v části ad ii) pracovat z důvodů formulačních změn bez změny smyslu ustanovení se zněním zákona o spotřebitelském úvěru účinným do 31.12.2023.

Postup před zahájením přestupkového řízení

8. U účastníka řízení byla dne 9.9.2020 zahájena kontrolujícími České národní banky kontrola zaměřená na dodržování povinností při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru (spis – příloha č. 2, č.l. 2–3). Ověření pravidel a postupů uplatňovaných účastníkem řízení bylo provedeno na kontrolním vzorku 40 smluv (dále jen „Vzorek úvěrových případů“), které byly uzavřeny v období od 2.9.2019 do 1.9.2020.
9. O provedené kontrole byl dne 18.12.2020 pořízen Protokol o kontrole č.j. 2020/150322/CNB/650 (dále jen „Protokol o kontrole“, spis – příloha č. 7, č.l. 15–45), jehož stejnopis byl účastníku řízení v souladu s ustanovením § 12 odst. 3 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb., doručen do jeho datové schránky dne 28.12.2020.

10. Proti zjištěním a závěrům uvedeným v Protokolu o kontrole nepodal účastník řízení námitky.

Průběh přestupkového řízení

11. Správní orgán zahájil řízení pod sp. zn. Sp/2021/33/573 dne 10.3.2023, a to vydáním příkazu ze dne 10.3.2023, č.j. 2023/29096/570 (dále jen „Příkaz“, spis – č.l. 19–63). Řízení bylo zahájeno pro podezření, že se účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru dopustil přestupků podle zákona o spotřebitelském úvěru.
12. Proti Příkazu podal účastník řízení dne 15.3.2023 pod evid. č. 2023/31547/570 odpor (dále jen „Odpor“, spis – č.l. 64–65), kterým se Příkaz zrušil a řízení pokračovalo. V Odporu současně účastník řízení avizoval jeho následné odůvodnění v přiměřené lhůtě.
13. Dne 10.5.2023 předložil účastník řízení správnímu orgánu prostřednictvím svého zplnomocněného právního zástupce pod evid. č. 2023/57265/570 „Odůvodnění odporu/vyjádření účastníka řízení“ (dále jen „Doplnění odporu“, spis – č.l. 66–75).
14. Přípisem „Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí“ ze dne 1.3.2024, č.j. 2024/30926/650 (spis – č.l. 76–78), správní orgán poskytl účastníku řízení možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí s tím, že mu k tomu stanovil lhůtu deseti pracovních dní ode dne doručení tohoto přípisu. Tento přípis byl účastníku řízení doručen dne 2.3.2024, takže stanovená lhůta byla do 15.3.2024.
15. Účastník řízení žádné své vyjádření k podkladům rozhodnutí správnímu orgánu v této lhůtě a ani po jejím uplynutí až do dne vydání tohoto rozhodnutí nepředložil.
16. Vzhledem k tomu, že dle názoru správního orgánu byl shromážděn dostatek důkazů ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, rozhodl se správní orgán přistoupit k vydání rozhodnutí ve věci samé.

K části I. výroku rozhodnutí – přestupky

i) Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele – zavedení a udržování pravidel a postupů

a) Skutková zjištění

17. Účastník řízení popsal správnímu orgánu proces podání žádosti o spotřebitelský úvěr, včetně posouzení úvěruschopnosti spotřebitele až do fáze uzavření smlouvy, v průběhu kontroly na místě⁴ prostřednictvím fiktivní žádosti o úvěr, kdy jednotlivé kroky podání žádosti o úvěr byly zachyceny prostřednictvím otisků obrazovky, které byly předány kontrolujícím. Žádost o úvěr současně sloužila jako žádost o zřízení účtu v online klientské sekci, která byla určena spotřebiteli pro náhled a správu poskytnutých spotřebitelských úvěrů. Dle popisu účastníka řízení probíhalo podání žádosti o spotřebitelský úvěr následovně: Na internetové stránce účastníka řízení www.simplepujcka.cz spotřebitel zvolil parametry úvěru, o který měl zájem (tj. požadovaná částka a délka splatnosti). Následně spotřebitel ve druhé záložce webového formuláře pro podání žádosti o úvěr doplnil své osobní a kontaktní údaje, včetně adresy trvalého pobytu. Na stejné záložce spotřebitel vyplňoval také informace o svých příjmech, přičemž kromě povinného pole *pravidelný příjem*, vyplňoval také

⁴ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrole_signed.pdf

ostatní nepovinná pole, jako jsou informace o délce a typu pracovní smlouvy, o zaměstnavateli, pozici a kontaktu na zaměstnavatele a další. Poslední částí druhé záložky byly i povinné informace o výdajích domácnosti, které byly strukturovány do následujících polí: nepovinná pole typ a forma bydlení a povinná pole *náklady na bydlení, náklady na energie, osobní náklady a jiné půjčky a závazky*. Ve třetí záložce webového formuláře, tedy před dokončením podání žádosti, byla pro spotřebitele k dispozici k nahlédnutí a odsouhlasení *Smlouva o spotřebitelském úvěru* (dále jen „Smlouva“), a to včetně předmluvních informací, *Ceníku a sazebníku poplatků* (dále jen „Ceník“) a také souhlas se zpracováním osobních údajů. Aby se spotřebitel dostal do závěrečné čtvrté záložky webového formuláře, musel v této části potvrdit, že se seznámil se všemi uvedenými dokumenty a souhlasí s nimi. Na poslední čtvrté záložce formuláře žádosti o spotřebitelský úvěr *Dokončení*, měl spotřebitel možnost nahrát požadovaný doklad totožnosti. V případě, že tak neučinil, měl možnost tento krok provést ještě v klientské sekci nebo zaslat doklad na e-mail účastníka řízení. V této záložce se zároveň zobrazila celková rekapitulace úvěru a závěrečné prohlášení spotřebitele, které potvrdil tlačítkem *Dokončit žádost*.

18. Samotné posouzení žádosti⁵ o spotřebitelský úvěr probíhalo ve třech krocích. Prvním krokem jsou přípravné úkony účastníka řízení, kdy shromažďuje informace a podklady pro následné posouzení žádosti o úvěr. Druhým krokem je pre-scoring, který je zcela automatizovaný a během něhož neprobíhá vzájemné porovnání příjmů, výdajů a závazků spotřebitele. Pokud žadatel o úvěr projde fází pre-scoringu, nastává třetí krok, scoring, který je částečně prováděn manuálně a částečně automatizovaně a během něhož již dochází k samotnému vyhodnocení disponibilního příjmu spotřebitele.

1) *Příjmy žadatele o úvěr a jejich doložení*

19. Ve vztahu k zavedeným postupům zjišťování a ověřování **příjmů žadatelů o úvěr** účastník řízení v průběhu kontroly na místě uvedl⁶, že prohlášenou výší příjmů v úvěrové žádosti požaduje doložit doklady, kterými mohou být např. výplatní páska nebo výpis z běžného účtu⁷. Účastník řízení zároveň uvedl, že standardně požaduje doložit tři výplatní pásy, nicméně přijatelné minimum je jedna výplatní páska, která je vypovídající. Účastník řízení dále uvedl, že není pevně stanovena maximální možná doba stárí výplatní pásy, přičemž ta se stanovuje individuálně, a že datum výplaty z doložených dokladů nezjišťuje.
20. Následně pak účastník řízení ověřoval, zda výše příjmů žadatele o úvěr, patrná z předložených dokladů, souhlasí s výší příjmů, kterou žadatel prohlásil v úvěrové žádosti. Pokud se prohlášená výše příjmů lišila od výše příjmů patrné z dokladů, částku v CRM systému, tj. aplikaci účastníka řízení pro řízení vztahu s klienty, upravil.
21. Na základě výše popsanych postupů účastníka řízení v souladu s jeho vnitřním předpisem lze shrnout, že tento v kontrolovaném období, tj. v období od 1.9.2019 do 31.8.2020, (i) **nepožadoval od žadatele o úvěr více než jeden doklad prokazující výši jeho příjmů**, přičemž uvedené platilo i pro žadatele, kteří u účastníka řízení žádali o svůj první úvěr a (ii) **neměl pevně stanovenou maximální možnou dobu stárí výplatní pásy či jiného dokumentu, kterým žadatel o úvěr prokazoval výši svých příjmů**.

⁵ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 7; č.l. 15–45 – Protokol o kontrole – kapitola 2.1.3 – str. 11–17

⁶ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *Protokol_o_kontrole_signed.pdf*

⁷ To měl účastník řízení zakotveno i ve svém vnitřním předpise č. 3 Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele v jeho článku 4, odstavci 1, písmenech A. a B.

2) Výdaje žadatele o úvěr

22. Ve vztahu k zavedeným postupům⁸ zjišťování a ověřování **výdajů žadatelů o úvěr** účastník řízení v průběhu kontroly na místě uvedl⁹, že se informace o výdajích uvedené v úvěrové žádosti snaží „v *maximální míře validovat*“. Účastník řízení zároveň uvedl, že výpis z bankovního účtu žadatele o úvěr, má-li jej k dispozici, je pro něj primárně dokladem o příjmu. Výslovně pak účastník řízení uvedl, že výpisy z bankovních účtů žadatelů o úvěr „*položkově neřeší, nejsou-li prohlášené výdaje žadatele „dramaticky odlišné“ – v takovém případě se dále doptává žadatele na rozdílné položky*“. Účastník řízení rovněž uvedl, že výši pravidelných měsíčních výdajů ověřuje z dokladů třetích stran, které žadatel o úvěr doložil, jako jsou např. SIPO, nájemní smlouva a jiné. V praxi ale dle sdělení¹⁰ účastníka řízení většina žadatelů o úvěr tyto doklady nedokládá a účastník řízení je po žadatelích jako nutnou podmínku řádného posouzení úvěruschopnosti ani nepožaduje.
23. Výdaje žadatele o úvěr tedy účastník řízení zjišťoval primárně prostřednictvím úvěrové žádosti, přičemž v kontrolovaném období nebyla pole výdajů v úvěrové žádosti povinná a žadatelé o úvěr je nemuseli vždy vyplnit. Pokud tedy pole týkající se výše pravidelných měsíčních výdajů žadatele o úvěr zůstala v úvěrové žádosti nevyplněna, vycházel účastník řízení při zjišťování a ověřování výdajů žadatele z tabulek statistických hodnot Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“), případně z vlastního statistického modelu. V průběhu kontroly na místě totiž účastník řízení uvedl¹¹, že v případě, že v rámci procesu posouzení úvěruschopnosti nevyužívá statistického modelu ČSÚ, využívá vlastního statistického modelu. Tento vlastní statistický model ovšem účastník řízení v průběhu kontroly správním orgánem nedoložil, a to ani v rámci Vzorku úvěrových případů.
24. Účastník řízení doložil¹² správním orgánu tabulky statistických hodnot ČSÚ, přičemž z těchto tabulek vyplývá, že zjišťoval tři složky výdajů: a) náklady na bydlení, b) výdaje na energie a c) osobní výdaje. Ve vztahu k nákladům na bydlení účastník řízení dále uvedl¹³, že „*V případě, že je v dokladu¹⁴ u položky „bydlení“ uvedena jiná hodnota než v tabulce ČSÚ + poznámka „vlastní nemovitost“, jedná se zpravidla o situaci, kdy nám spotřebitel sdělil, že bydlí v nemovitosti, která je buď přímo jeho, nebo jeho partnera / rodičů / příbuzného, apod. (k tomu blíže viz také odpověď na následující otázku), a že tedy náklady na bydlení tam jsou v uvedené výši. Zdrojem této hodnoty je tak tedy sám spotřebitel. Tyto informace nám ve většině případů sdělují spotřebitelé telefonicky po našem dotazu.*“.
25. V individuálních případech, za předpokladu, že žadatel o úvěr výši svých měsíčních výdajů prohlásil v rámci úvěrové žádosti, vycházel účastník řízení z prohlášení žadatele¹⁵. Dle vyjádření¹⁶ účastníka řízení v současnosti (tj. od září 2020) po žadateli

⁸ Ty měl účastník řízení zakotveny i ve svém vnitřním předpise č. 3 Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, konkrétně v jeho článku 4, odstavci 1, písmeni B.

⁹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

¹⁰ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: 2020.09.30_18.48_01 MP3 – čas 1:11:00 až 1:12:00

¹¹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

¹² viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Simfina_CNB_odpoved_na_vyzvu_c_2_13-10-2020.pdf

¹³ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Odpoved_CNB_-_Vyzva_5.pdf

¹⁴ Termínem doklad je zde myšlen dokument *Schvalování*, který zachycuje výpočet ukazatelů úvěruschopnosti v CRM systému účastníka řízení u celého vzorku úvěrových případů.

¹⁵ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Odpoved_CNB_-_Vyzva_4.pdf

¹⁶ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

o úvěr vždy požaduje, aby výši svých výdajů uvedl v úvěrové žádosti, přičemž má účastník řízení za to, že informace o výši výdajů, uvedené v rámci čestného prohlášení žadatele, jsou pravdivé. Účastník řízení tedy od září 2020 tabulky statistických hodnot ČSÚ dle svého vyjádření při kontrole na místě nadále nevyužíval, neboť po žadateli o úvěr vždy požadoval, aby výši svých výdajů prohlásil v úvěrové žádosti. Uvedené vyjádření účastníka řízení bylo nicméně v přímém rozporu s jeho odpovědí na výzvu správního orgánu č. 4 ze dne 10.11.2020, v rámci které dne 16.11.2020 uvedl¹⁷, že tabulky statistických hodnot nadále využíval, tzn. i poté, co dotazy na výdaje a závazky žadatele o úvěr v úvěrové žádosti zavedl jako povinně vyplnitelné. Účastník řízení v této své odpovědi dále uvedl, že „*v současné době je již zaváděno pravidlo stanovující, že pokud jsou údaje uvedené žadatelem nižší, než údaje statistické, jsou vždy bez dalšího zvažovány údaje vyšší (přísnější)*“.

26. Na základě výše uvedeného lze shrnout, že účastník řízení měl v kontrolovaném období, tj. v období od 1.9.2019 do 31.8.2020, v souladu s jeho vnitřním předpisem nastavené postupy pro ověřování výdajů žadatelů o úvěr tak, že primárně vycházel z výdajů prohlášených v úvěrové žádosti žadatelem, přičemž pokud tyto byly „*zjevně nespolehlivé, nepřiměřené či nedostatečné*“¹⁸, nebo pokud je žadatel v úvěrové žádosti neuvedl vůbec, pak vycházel z defaultně stanovených statistických hodnot ČSÚ, případně z vlastních statistických hodnot, aniž by zjišťoval skutečnou výši výdajů u každého jednotlivého žadatele o úvěr.
27. Následně pak od 16.11.2020 do 12.1.2021 (tj. ukončení kontroly marným uplynutím lhůty k podání námitek) měl účastník řízení v souladu s jeho vnitřním předpisem nastavené postupy pro ověřování výdajů žadatelů o úvěr tak, že v případě, že byly údaje uvedené žadateli o úvěr o jejich výdajích a závazcích nižší, než údaje statistické, byly vždy bez dalšího účastníkem řízení vzaty v úvahu údaje vyšší, aniž by tyto údaje byly účastníkem řízení dále ověřeny.

b) Vyjádření účastníka řízení

28. *V Doplnění odporu účastník řízení obecně uvedl, že v době, kdy nastavoval svůj interní systém pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr a kdy následně docházelo k prvotní aplikaci těchto pravidel, byl zákon o spotřebitelském úvěru teprve krátce ve své účinnosti a neexistovala ucelená jednotná metodika či guidelines pro správné nastavení konkrétních požadavků pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr pro nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů. Konkrétně pak nebyly dle účastníka řízení v dostatečné míře detailu stanoveny požadavky na dokumentaci, kterou měli nebankovní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů vyžadovat od žadatelů o úvěr a jakým způsobem tato data uchovávat.*
29. *Vlastní hodnocení dostatečnosti přijatých pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr tak dle účastníka řízení do značné míry záviselo na uvážení samotných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů v návaznosti na obecná ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru. U účastníka řízení pak byla tato pravidla a postupy při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr nastavovány i v úzké návaznosti na specifikaci jeho produktů, kdy se jednalo o spotřebitelské úvěry s maximální výší úvěru do 10 000 Kč, zpravidla se však jednalo o úvěry nižší. Ke korekci*

¹⁷ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Odpoved_CNB_-_Vyzva_4.pdf

¹⁸ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Odpoved_CNB_-_Vyzva_4.pdf

nastavení postupů poskytovatelů spotřebitelských úvěrů docházelo až v rámci kontrolní činnosti správního orgánu a podle výsledků jím vedených navazujících správních řízení.

30. *O jakémsi „metodologickém vakuu“ pak dle účastníka řízení svědčí i množství přestupků, kterých se dle dohledové činnosti správního orgánu dopustili nebankovní poskytovatelé spotřebitelského úvěru. Dle rešerše provedené účastníkem řízení bylo k počátku května roku 2023 správním orgánem vydáno 16 správních rozhodnutí, kterými byli nebankovní poskytovatelé spotřebitelského úvěru shledáni vinnými za přestupky spáchané v souvislosti s nastavením pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr a jejich následným dodržováním, přičemž tak bylo postiženo 20 % ze všech nebankovních poskytovatelů spotřebitelského úvěru registrovaných v danou dobu. Z toho je patrné, že s obdobnými obtížemi při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr se potýkalo větší množství nebankovních poskytovatelů spotřebitelského úvěru.*
31. *Účastník řízení dále zdůraznil, že od ukončení kontrolního šetření prováděného správním orgánem aktivně odstraňoval pochybení, která mu byla v rámci kontrolního šetření v oblastech posuzování úvěruschopnosti žadatelů a uchovávání dokumentace vytýkána. Svá nápravná opatření následně se správním orgánem opakovaně komunikoval vesměs s jeho pozitivní reakcí, takže měl za to, že správní orgán je považoval za dostatečnou. Jednalo se zejména o stanovení vyššího minimálního počtu dvou dokladů o příjmech a jejich maximálního stáří (jeden měsíc u nových žadatelů a tři měsíce u stávajících klientů s požadavkem následné aktualizace) a nastavení individuálního posuzování skutečných výdajů žadatele o úvěr, včetně napojení na bankovní účty klientů a stahování dat přímo z banky.*

c) Vypořádání námitek účastníka řízení a právní kvalifikace

32. Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru je povinen **zavést a udržovat postupy a pravidla**, která jsou vhodná mimo jiné z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a která jsou přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.
33. Ustanovení § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že postupy a pravidla podle odst. 1 tohoto paragrafu zahrnují **pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele**.
34. Účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru však v rozporu s touto svou zákonnou povinností nezavedl a neudržoval vhodná a přiměřená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele tak, aby na jejich základě zjišťoval a řádně ověřoval příjmy, výdaje a závazky žadatelů o úvěr. Tato skutečnost se projevila v tom, že účastník řízení v kontrolovaném období řádně nezjišťoval a neověřoval **výši příjmů** žadatelů o úvěr a jejich udržitelnost, neboť nepožadoval od žadatelů o úvěr více než jeden doklad o příjmech, a proto ani řádně nezjišťoval a neověřoval, zda se u nich nejedná o příjmy jednorázové, nahodilé či proměnlivé a zároveň neměl pevně stanovenou maximální možnou dobu stáří dokladu o příjmech.
35. Účastník řízení tedy nijak nezjišťoval, zda mezi datem nabytí příjmů uvedených v žadatelem o úvěr předkládaném dokladu o příjmech a datem podání úvěrové žádosti neuplynula již taková doba, že se výše příjmů žadatele mohla výrazně proměnit, a tedy doklady předkládané žadatelem by již nezachycovaly dostatečně přesný a spolehlivý

obraz o pravidelné výši příjmů žadatele k datu podání úvěrové žádosti. Tato skutečnost je o to závažnější u opakovaných úvěrů, u nichž účastník řízení mohl disponovat pouze jedním dokladem o příjmu, a to časově již natolik neaktuálním, že nemohl být způsobilý současné příjmy spotřebitele dokládat. Účastník řízení tedy nezavedl a neudržoval taková pravidla a postupy, která by zajistila, že bude moci dostatečně spolehlivě zjistit výši příjmů žadatele o úvěr a jejich udržitelnost po celou dobu trvání úvěrového vztahu.

36. Dále se skutečnost, že účastník řízení nezjišťoval a řádně neověřoval příjmy, výdaje a závazky žadatelů o úvěr projevila v tom, že do 31.8.2020 nemusel žadatel o úvěr v úvěrové žádosti údaje o svých výdajích vůbec uvádět a účastník řízení v takovém případě vycházel z defaultně stanovených statistických hodnot ČSÚ, případně z vlastních statistických hodnot, aniž by zjišťoval informace o **výdajích** od samotného žadatele o úvěr. Ty se však mohly od statistických hodnot ve skutečnosti výrazně lišit. Spotřebitelský úvěr tak mohl být poskytnut i osobám, jejichž příjmy po odečtení skutečných výdajů (vyšších než výdajů statistických) neodpovídaly potřebě zachování takové úrovně, aby spotřebitel byl potenciálně vůbec schopen spotřebitelský úvěr řádně splatit.
37. Po zavedení povinnosti vyplnit údaje o výdajích v žádosti o úvěr pak účastník řízení postupoval tak, že v případě, kdy byly tyto údaje nižší, než údaje statistické, byly vždy bez dalšího vzaty v úvahu údaje vyšší (tj. statistické). Ani tento postup účastníka řízení správní orgán nepovažuje za postup v souladu s právní úpravou, neboť se při něm nevychází z údajů o skutečné výši výdajů žadatele o úvěr, ale toliko ze statistických údajů se zákonitě nedostatečnou výpovědní hodnotou ve vztahu k individuálnímu spotřebiteli, resp. srovnatelným skupinám spotřebitelů.
38. Správní orgán se neztotožňuje s účastníkem řízení v tom, že by příčinou jeho pochybení mělo být to, že v době, kdy nastavoval a následně aplikoval svůj vnitřní systém pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, byl zákon o spotřebitelském úvěru teprve krátce ve své účinnosti, a nemělo tak být zřejmé, jaké jsou stanoveny požadavky pro vyžadování a uchovávání dokumentace od žadatelů o úvěr. Účastník řízení, který již i podle předchozí právní úpravy disponoval ode dne 6.2.2016 (živnostenským) oprávněním k poskytování spotřebitelských úvěrů, a měl tak mít povědomí o Dohledovém benchmarku č. 3/2016 „Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru“ ze dne 31.10.2016, může jen stěží věrohodně tvrdit, že po nabytí účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru dne 1.12.2016, si ještě v roce 2019 nebyl jistý, jak jsou pro něj, jako pro poskytovatele spotřebitelských úvěrů, nastaveny povinnosti při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr¹⁹.
39. Je sice pravdou, že konkrétní nastavení úrovně intenzity posuzování úvěruschopnosti spotřebitele na podkladě obecnějších ustanovení zákona záviselo do velké míry na každém jednotlivém poskytovateli spotřebitelského úvěru samotném, avšak míru, jakou zvolil účastník řízení (přípustný i jen jeden doklad prokazující výši příjmů bez stanovení jeho maximální možné doby stárí a vycházení ze statistických hodnot výdajů aniž by se zjišťovala jejich skutečná výše), nelze v žádném případě považovat

¹⁹ Správní orgán k tomu doplňuje, že povinnost posuzovat úvěruschopnost byla zakotvena i v předchozí právní úpravě, nejedná se tedy o nic nového a překvapivého. Výklad problematiky posuzování úvěruschopnosti se přitom objevil i v judikatuře Nejvyššího správního soudu např. v rozsudku ze dne 1.4.2015, č. j. 1 As 30/2015-39, na který opakovaně i v současných judikátech Nejvyšší správní soud odkazuje. V rozsudku je mimo jiné uvedeno cit.: „posouzení úvěruschopnosti spotřebitele může být provedeno pouze na základě informací uvedených spotřebitelem, pokud budou tyto informace dostatečné a jeho pouhá prohlášení budou podepřena doklady.“

za dostačující. Pokud účastník řízení v této souvislosti zmiňuje, že svá pravidla a postupy při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr nastavoval dle specifikace svých produktů, tj. spotřebitelských úvěrů do 10 000 Kč, pak je to právě paradoxně on, jako poskytovatel tzv. mikroúvěrů, kdo by měl své posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr nastavit takovým způsobem, aby byla dostatečně věrohodně zjištěna výše jejich příjmů a výdajů tak, aby nedocházelo k tomu, že úvěr je poskytnut žadateli neúvěruschopnému a vede jen ke ztížení jeho celkové ekonomické situace. Rozhodně totiž neplatí přímá úměra, že čím je poskytnutý úvěr nižší, tím méně je třeba zkoumat úvěruschopnost toho, komu má být poskytnut, když je tomu spíše naopak. I nižší výše poskytovaného úvěru v žádném případě nezabývá účastníka řízení povinností řádně posoudit úvěruschopnost každého spotřebitele, zejména pak dostatečně a adekvátně ověřit výši a pravidelnost jeho příjmů a současně zjistit, ověřit a zohlednit jeho výdaje a další závazky. Nadto účastník řízení patří do skupiny poskytovatelů tzv. mikropůjček, tedy jednorázově splatných spotřebitelských úvěrů s lhůtou splatnosti zpravidla do 30 dnů, které správní orgán dlouhodobě považuje za nejrizikovější²⁰.

40. Správní orgán je navíc přesvědčen, že otázka výkladu rozsahu plnění zákonných povinností při poskytování spotřebitelských úvěrů nebyla vzhledem k existující judikatuře a výkladovým materiálům dohledového orgánu ani v době po začátku účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru zásadně nejednoznačná. Určitě ne do té míry, že by zastávané pozice správního orgánu ve vztahu k vytýkaným pochybením týkajícím se posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů měly být pro účastníka řízení nějak překvapivé nebo neočekávatelné. Rozhodně se nelze ztotožnit se zvláštní ideou účastníka řízení, že by kontrolní činnost správního orgánu a výsledky jím vedených správních řízení měly až zpětně korigovat nastavené postupy poskytovatelů spotřebitelských úvěrů. Skutečnost, že správní orgán během šesti a půl roku od účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru sankcionoval v souvislosti s nedostatkem v posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr přibližně pětinu ze všech nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, pak nedokládá nic jiného než to, že se tyto subjekty dopustily porušení zákona.
41. Co se týká nápravných opatření, která účastník řízení v oblasti posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr přijímal po skončení kontroly, tedy především stanovení vyššího minimálního počtu dokladů o příjmech a jejich maximálního stáří a nastavení individuálního posuzování skutečných výdajů žadatele o úvěr, včetně jejich konfrontace s informacemi z výpisů z bankovních účtů, odkazuje správní orgán na tomto místě na bod č. 179 v části tohoto rozhodnutí, kde se zabývá vypořádáním obecných námitek účastníka řízení k vyměření uložené sankce.
42. Na základě shora uvedených skutečností má správní orgán za zjištěné a prokázané, že účastník řízení tím, že v období od 1.9.2019 do 31.8.2020 nezavedl a neudržoval vhodná a přiměřená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, když neupravoval řádné zjišťování, ověřování a zohledňování
 - a) příjmů žadatele o úvěr, neboť u žadatelů, kteří u něj žádali o svůj první úvěr, požadoval jen jeden doklad prokazující výši jejich příjmů a neměl pevně stanovenou maximální možnou dobu stáří výplatní pásky či jiného dokumentu, kterým žadatel o úvěr prokazoval výši svých příjmů,

²⁰ Blíže k tomu viz str. 37 Zprávy České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2020: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/aktuality/Zprava-o-vykonu-dohledu-nad-financnim-trhem-v-roce-2020/>.

- b) výdajů žadatelů o úvěr, neboť při absenci údaje o výdajích v úvěrové žádosti nebo v případech, kdy byly v úvěrové žádosti uvedené údaje o těchto výdajích zjevně nespolehlivé, nepřiměřené či nedostatečné, vycházel pouze z defaultně stanovených statistických hodnot Českého statistického úřadu, případně z vlastních statistických hodnot, aniž by zjišťoval skutečnou výši výdajů u každého jednotlivého žadatele o úvěr,

porušil ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

ii) Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele – praktický výkon

a) Skutková zjištění

1) *Příjmy žadatele o úvěr a jejich doložení*

43. Jak je shora uvedeno v bodech 19. až 21. tohoto rozhodnutí, účastník řízení nepožadoval od žadatele o úvěr více než jeden doklad prokazující výši příjmů, přičemž nijak nerozlišoval mezi úvěry prvními a opakovanými, takže docházelo k tomu, že měl k dispozici pouze jeden doklad prokazující výši měsíčního příjmu i u žadatele o úvěr, se kterým uzavřel první smlouvu o úvěru.
44. Správní orgán se proto v rámci vyhodnocení Vzorku úvěrových případů zabýval mimo jiné otázkou řádného zjištění a ověření příjmů jednotlivých žadatelů o úvěr. Prověřením 40 složek Vzorku úvěrových případů bylo zjištěno, že 39 úvěrových složek obsahovalo alespoň jeden doklad prokazující výši příjmu žadatele nebo žadatelky o úvěr.

a) *Žádný doklad o příjmu*

45. Z úvěrové složky [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]) vyplývá, že Smlouva byla uzavřena dne 23.10.2019 a celková výše úvěru byla sjednána ve výši 10 000 Kč. Z doložených otisků obrazovky CRM systému účastníka řízení, záložky *Informace o člověku*²¹, vyplývá, že žadatelka o úvěr vyplnila v úvěrové žádosti výši svých měsíčních příjmů 31 000 Kč.
46. Z doložených otisků obrazovky záložky *Schvalování*²² CRM systému účastníka řízení rovněž vyplývá, že tento při výpočtu ukazatelů úvěruschopnosti této žadatelky (ukazatele „*My chceme*“ a „*Volné Prostředky*“) a při testování negativních scénářů na schopnost splácet úvěr kalkuloval s částkou 31 000 Kč jakožto měsíčními příjmy žadatelky.
47. Součástí doložených dokladů u úvěrové složky této žadatelky nebyl žádný doklad prokazující její příjmy. Účastník řízení zároveň nedoložil, že by deklarovanou výši příjmů této žadatelky o úvěr ověřoval jiným způsobem. Z výše uvedených otisků obrazovky CRM systému účastníka řízení vyplývá, že tento v rámci výpočtů ukazatelů úvěruschopnosti kalkuloval se stejnou částkou, jakou žadatelka o úvěr uvedla v úvěrové žádosti. Účastník řízení tedy neměl deklarované příjmy žadatelky žádným způsobem ověřeny a v rámci procesu posouzení úvěruschopnosti žadatelky se spoléhal na prostá, ničím nepodložená prohlášení žadatelky o úvěr.

²¹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 001 - [REDAKCE] → soubor: *Vstupní data.pdf*

²² viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 001 - [REDAKCE] → soubor: *Schvalování.pdf*

b) Pouze jeden doklad o příjmu u prvního úvěru

48. Z doložených 39 úvěrových složek ze Vzorku úvěrových případů, které obsahovaly alespoň jeden doklad prokazující výši příjmů žadatelů o úvěr, se správní orgán dále při vyhodnocení řádného ověření příjmů ze strany účastníka řízení zaměřil na složky těch žadatelů o úvěr, se kterými účastník řízení uzavřel první smlouvu o úvěru. Jedná se o 23 úvěrových složek ze Vzorku úvěrových případů. Správní orgán se zaměřil na tyto tzv. prvoúvěry, neboť u žadatelů o tyto první úvěry účastník řízení neměl, a ani nemohl mít, žádné jiné (starší) doklady prokazující výši příjmů a ani platební historii z předchozích úvěrů a musel se tedy spoléhat na doklady předložené v rámci jediného úvěru žadatele.
49. U 18 z těchto 23 úvěrových složek týkajících se prvních úvěrů spotřebitele měl účastník řízení k dispozici pouze jeden doklad prokazující výši měsíčních příjmů žadatele o úvěr, jak je patrné z následující tabulky:

Číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Pořadové číslo úvěru spotřebitele	Počet doložených dokladů prokazujících výši příjmů žadatele (např. výplatní pásky, výpisy z účtů, aj.)
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	2 doklady
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	2 doklady
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	2 doklady
██████	██████████	1	2 doklady
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	1 doklad
██████	██████████	1	2 doklady

50. V 18 úvěrových případech tedy měl účastník řízení k dispozici pouze jeden doklad prokazující výši měsíčních příjmů žadatele o úvěr, což odpovídá jeho vyjádření, že po žadateli o úvěr požaduje alespoň jeden doklad o příjmu, je-li tento vypovídající. U úvěrových případů, u nichž se jednalo o první úvěr žadatele u účastníka řízení, nemohl

tento z logiky věci z jediného dokladu o příjmech ověřit, zda se nejedná jen o příjem jednorázový, nahodilý či proměnlivý.

51. Účastník řízení tak z uvedeného důvodu **řádně neověřil a neposoudil příjmy žadatelů o první úvěr** v celkem 18 případech úvěrových složek z celkem 23 prověřovaných prvoúvěrů, které byly do Vzorku úvěrových případů vybrány²³.

c) Stáří doložených dokladů o příjmu

52. Zároveň účastník řízení neměl pevně stanovenou maximální možnou dobu stáří dokladu, kterým žadatel o úvěr prokazuje výši svých příjmů (typicky výplatní páska) ve vztahu k okamžiku žádosti o úvěr, a tato maximální možná doba stáří takového dokladu se stanovovala individuálně. Účastník řízení rovněž neměl pevně nastavenou dobu, po jejímž uplynutí musí klient znovu předkládat dokumenty dokládající jeho příjmy. Správní orgán proto u Vzorku úvěrových případů dále prověřil stáří doložených dokladů o příjmech a jejich relevanci k datu uzavření Smlouvy.

53. Z analýzy Vzorku úvěrových případů přitom vyplynulo, že 11 úvěrových složek obsahovalo takový doklad o příjmech, který nelze považovat ve vztahu k datu uzavření úvěrové smlouvy za relevantní, a to z důvodu délky uplynulé doby mezi okamžikem nabytí příjmu žadatelem o úvěr a okamžikem uzavření Smlouvy. Přehled těchto úvěrových složek a údajů o stáří doložených dokladů o příjmech v každé z nich uvádí následující tabulka, přičemž se ve všech případech jedná o úvěry opakované.

Číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Datum uzavření smlouvy	Příjmy doloženy dokladem	Období, za které jsou příjmy doloženy	Stáří posledního doloženého dokladu
██████	██████████	13. 12. 2019	Výplatní páska	7/2019	5 měsíců
██████	██████████	10. 01. 2020	Výpis z bankovního účtu	6/2019	7 měsíců
██████	██████████	06. 03. 2020	Výpis vybraných transakcí	2/2018 až 8/2018	19 měsíců
██████	██████████	12. 03. 2020	Výplatní páska	10/2019	5 měsíců
██████	██████████	13. 09. 2019	Výplatní páska	5/2019	4 měsíce
██████	██████████	18. 11. 2019	Výpis z bankovního účtu	7/2019	4 měsíce
██████	██████████	20. 11. 2019	Výplatní páska	6/2019	5 měsíců
██████	██████████	12. 12. 2019	Výplatní páska	8/2019	4 měsíce
██████	██████████	26. 02. 2020	Výplatní páska	9/2019	5 měsíců
██████	██████████	03. 03. 2020	Výplatní páska	10/2018	17 měsíců
██████	██████████	20. 07. 2020	Výplatní páska	11/2019	8 měsíců

54. Z této tabulky tak vyplývá, že doklady o příjmech v uvedených úvěrových případech prokazují nabytí příjmů žadatelem o úvěr v natolik vzdálené minulosti (4 až 19 měsíců), že nemohou sloužit jako dostatečně průkazný doklad o aktuálních příjmech žadatele v době podání žádosti o úvěr. Účastník řízení tedy mohl ověřit výši deklarovaných příjmů daných žadatelů o úvěr pouze pomocí neaktuálních dokladů, které nelze v době podání úvěrové žádosti považovat za relevantní pro hodnověrné ověření příjmů žadatele. Z tohoto důvodu proto v těchto 11 úvěrových případech nemohl účastník řízení řádně ověřit výši příjmů žadatelů o úvěr, neboť v průběhu doby uplynulé mezi nabytím příjmů a podáním žádosti o spotřebitelský úvěr se výše jejich příjmů mohla výrazně proměnit.

²³ Celkový Vzorek úvěrových případů byl tvořen 40 úvěrovými případy a prvoúvěry tak v rámci něj činily 57,5 %.

d) Nezohlednění doložených příjmů

55. Součástí Vzorku úvěrových případů byly i úvěrové složky spotřebitelů [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]) a [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), u kterých správní orgán shledal další nedostatky v oblasti ověřování výše příjmů žadatelů o úvěr.
56. Z úvěrové složky [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]) vyplývá, že Smlouva byla uzavřena dne 20.11.2019 a celková výše úvěru byla sjednána ve výši 10 000 Kč. Z doložených otisků obrazovky CRM systému účastníka řízení, záložky *Informace o člověku*²⁴, vyplývá, že žadatelka o úvěr vyplnila v úvěrové žádosti výši svých měsíčních příjmů 15 000 Kč.
57. Z doložených otisků obrazovky záložky *Schvalování*²⁵ CRM systému účastníka řízení rovněž vyplývá, že tento při výpočtu ukazatelů úvěruschopnosti této žadatelky (ukazatele „*My chceme*“ a „*Volné Prostředky*“) a při testování negativních scénářů na schopnost splácet úvěr kalkuloval s částkou 19 300 Kč jakožto měsíčními příjmy žadatelky.
58. Součástí doložených dokladů u úvěrové složky této žadatelky byla jedna výplatní páska z června 2019, z níž plyne, že žadatelka dostala na účet vyplacenu částku 15 377 Kč. Částka uvedená na výplatní pásce tak neodpovídala částce, se kterou účastník řízení kalkuloval při výpočtu ukazatelů a testování negativních scénářů v rámci procesu posouzení úvěruschopnosti žadatelky.
59. Správní orgán v souvislosti s příjmy této žadatelky o úvěr uvádí, že pokud by účastník řízení kalkuloval se skutečně doloženou výší jejích příjmů, tedy s částkou 15 377 Kč, tvořil by rozdíl příjmů a výdajů spolu se závazky žadatelky částku 9 365 Kč. Výsledkem výpočtu ukazatele úvěruschopnosti „*My chceme*“ by pak bylo: $9\,365 < 12\,800$ ²⁶. Rovněž, výsledkem výpočtu „*Volných Prostředků*“ by byla částka 1 168 Kč, tedy částka nižší než částka *nutného životního minima*²⁷. Za předpokladu dodržení vlastních pravidel a postupů při posuzování úvěruschopnosti by tedy účastník řízení nemohl úvěr v požadované výši dané žadatelce poskytnout.
60. Z úvěrové složky [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]) vyplývá, že Smlouva byla uzavřena dne 25.2.2020 a celková výše úvěru byla sjednána ve výši 3 000 Kč. Z doložených otisků obrazovky CRM systému účastníka řízení, záložky *Informace o člověku*²⁸, vyplývá, že žadatel o úvěr vyplnil v úvěrové žádosti výši svých měsíčních příjmů 28 000 Kč.
61. Z doložených otisků obrazovky záložky *Schvalování*²⁹ CRM systému účastníka řízení ovšem vyplývá, že tento při výpočtu ukazatelů úvěruschopnosti tohoto žadatele (ukazatele „*My chceme*“ a „*Volné Prostředky*“) a při testování negativních scénářů

²⁴ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 035 - [REDACTED] → soubor: *Vstupní data.pdf*

²⁵ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 035 - [REDACTED] → soubor: *Schvalování.pdf*

²⁶ Celková částka k zaplacení za poskytnutý spotřebitelský úvěr v případě včasného splacení.

²⁷ Částka nutného životního minima, se kterou účastník řízení v úvěrovém případě [REDACTED] počítal, je 3 410 Kč.

²⁸ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 006 - [REDACTED] → soubor: *Vstupní data.pdf*

²⁹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 006 - [REDACTED] → soubor: *Schvalování.pdf*

na schopnost splácet úvěr kalkuloval s částkou 28 800 Kč jakožto měsíčními příjmy žadatele.

62. Součástí doložených dokladů u úvěrové složky tohoto žadatele byla jedna výplatní páska z ledna 2019, z níž plyne, že žadatel dostal na účet vyplacenu částku 26 834 Kč. Částka uvedená na výplatní pásce tak neodpovídala částce, se kterou účastník řízení kalkuloval při výpočtu ukazatelů a testování negativních scénářů v rámci procesu posouzení úvěruschopnosti žadatele.
63. Správní orgán v souvislosti s příjmy tohoto žadatele uvádí, že rozdíl mezi doloženými příjmy žadatele a příjmy, se kterými účastník řízení kalkuloval v rámci posouzení úvěruschopnosti, tedy téměř 2 000 Kč, odpovídá částce za náhradu škody, která byla žadateli dle výplatní pásky odečtena od čisté mzdy. Z výplatní pásky však není zřejmé, zda se jedná o jednorázovou náhradu škody, či zda jde o paušální splátku větší částky. V rámci zvýšené obezřetnosti při práci s informacemi nezbytnými pro řádné posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr, tedy měl účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti žadatele kalkulovat s částkou 26 834 Kč, jež byla dle výplatní pásky žadateli o úvěr prokazatelně vyplacena.
64. Z úvěrové složky [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]) vyplývá, že Smlouva byla uzavřena dne 3.9.2019 a celková výše úvěru byla sjednána ve výši 3 000 Kč. Z doložených otisků obrazovky CRM systému účastníka řízení, záložky *Informace o člověku*³⁰, vyplývá, že žadatel o úvěr vyplnil v úvěrové žádosti výši svých měsíčních příjmů 30 000 Kč.
65. Z doložených otisků obrazovky záložky *Schvalování*³¹ CRM systému účastníka řízení rovněž vyplývá, že tento při výpočtu ukazatelů úvěruschopnosti tohoto žadatele (ukazatele „*My chceme*“ a „*Volné Prostředky*“) a při testování negativních scénářů na schopnost splácet úvěr kalkuloval s částkou 28 000 Kč jakožto měsíčními příjmy žadatele.
66. Součástí doložených dokladů u úvěrové složky tohoto žadatele byla jedna výplatní páska z června 2019, z níž plyne, že žadatel dostal na účet vyplacenu částku 25 971 Kč. Částka uvedená na výplatní pásce tak neodpovídala částce, se kterou účastník řízení kalkuloval při výpočtu ukazatelů a testování negativních scénářů v rámci procesu posouzení úvěruschopnosti žadatele.
67. Z výše uvedeného vyplývá, že účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti žadatelů o úvěr [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] vycházel z jiné výše měsíčního příjmu žadatele nebo žadatelky o úvěr, než byla skutečná doložená výše čistého měsíčního příjmu této osoby.

2) Výdaje žadatele o úvěr

68. Záznamy o výši nákladů na bydlení, výdajů na energie a osobních výdajů uchovával účastník řízení ve svém CRM systému pod záložkou *Schvalování*. Otisky obrazovky této záložky CRM systému předložil účastník řízení správnímu orgánu u všech složek ze Vzorku úvěrových případů. Každá složka ze Vzorku úvěrových případů rovněž obsahovala dokument nazvaný jako *csu_*cislosmlouvy** nebo *vydaje_*cislosmlouvy**,

³⁰ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 019 - [REDAKCE] → soubor: *Vstupní data.pdf*

³¹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 019 - [REDAKCE] → soubor: *Schvalování.pdf*

jenž dokládal výši jednotlivých složek výdajů, se kterou účastník řízení dále pracoval při výpočtu ukazatelů úvěruschopnosti, a rovněž zdroj těchto údajů, tedy zda šlo o výdaje prohlášené žadatelem nebo zda šlo o statistická data. Správní orgán tedy vycházel z těchto záznamů a podkladů v CRM systému účastníka řízení.

e) Výdaje na bydlení

69. U **nákladů na bydlení** pak z analýzy správního orgánu vyplynulo, že ve 12 případech ze Vzorku úvěrových případů, vycházel účastník řízení pouze z výdajů prohlášených žadatelem o úvěr v úvěrové žádosti (tj. bydlení, energie a osobní); často se jednalo o případy, kdy žadatelé uvedli, že mají vlastní nemovitost. Jedná se o případy uvedené v následující tabulce:

Číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Prohlášená výše nákladů na bydlení dle dokumentů <i>csu_*cislosmlouvy*</i> / <i>vydaje_*cislosmlouvy*</i>	Dle dokumentů <i>csu_*cislosmlouvy*</i> / <i>vydaje_*cislo smlouvy*</i> vlastní nemovitost
■	■	4 000 Kč	ne
■	■	0 Kč	ano
■	■	5 000 Kč	ne
■	■	0 Kč	ano
■	■	0 Kč	ano
■	■	0 Kč	ano
■	■	0 Kč	ano
■	■	0 Kč	ano
■	■	0 Kč	ano
■	■	0 Kč	ano
■	■	2 000 Kč	ano
■	■	5 000 Kč	ne
■	■	0 Kč	ano

70. Účastník řízení tak v těchto případech nedisponoval žádným dokladem, prokazujícím výši nákladů na bydlení a dokonce ani nezohledňoval výši nákladů na bydlení dle statistických dat (ať již ČSÚ, nebo nijak nedoložených vlastních).
71. Ve všech těchto úvěrových případech uvedených v tabulce tedy účastník řízení vycházel z prohlášených nákladů na bydlení. Tyto prohlášené náklady na bydlení byly v **osmi** z 12 případů uvedeny ve výši 0 Kč. V dalších **čtyřech** úvěrových případech byly prohlášené náklady na bydlení, ze kterých účastník řízení vycházel, nižší, než náklady na bydlení, které pro dotčené spotřebitele vyplývají z tabulky statistických hodnot ČSÚ. Jedná se o případy následujících žadatelů o úvěr:
72. V úvěrové složce ■ (č. smlouvy ■) tento žadatel o úvěr deklaroval měsíční náklady na bydlení ve výši 4 000 Kč, přičemž dle tabulky statistických hodnot, které účastník řízení nijak nezohledňoval, náklady na bydlení³² odpovídají částce 5 482 Kč.
73. V úvěrové složce ■ (č. smlouvy ■), tato žadatelka o úvěr deklarovala měsíční náklady na bydlení ve výši 5 000 Kč, přičemž dle tabulky statistických hodnot,

³² Dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*, měl žadatel o úvěr jako bydliště uvedeny Chocerady (Středočeský kraj).

kteřé účastník řízení nijak nezohledňoval, náklady na bydlení³³ odpovídají částce 7 593 Kč.

74. V úvěrové složce [redacted] (č. smlouvy [redacted]) tento žadatel o úvěr deklaroval měsíční náklady na bydlení ve výši 2 000 Kč, přičemž dle tabulky statistických hodnot, které účastník řízení nijak nezohledňoval, náklady na bydlení³⁴ odpovídají částce 5 192 Kč.
75. V úvěrové složce [redacted] (č. smlouvy [redacted]) tato žadatelka o úvěr deklarovala měsíční náklady na bydlení ve výši 5 000 Kč, přičemž dle tabulky statistických hodnot, které účastník řízení nijak nezohledňoval, náklady na bydlení³⁵ odpovídají částce 5 042 Kč.
76. Účastník řízení tedy, v souladu se svými vyjádřeními v průběhu kontroly, v případě, že žadatel o úvěr sám prohlásil výši nákladů na bydlení, nebo vlastnil-li nemovitost, vycházel z těchto prohlášení, a to i pokud byly náklady na bydlení v nich uvedené nižší, než náklady na bydlení, které odpovídaly tabulkám statistických hodnot měsíčních nákladů na bydlení dle ČSÚ. Účastník řízení zároveň nedoložil, že by prohlášení žadatelů o úvěr o výši nákladů na bydlení ověřoval jiným způsobem.

f) Výdaje na energie a osobní výdaje

77. Z analýzy Vzorku úvěrových případů dále vyplynulo, že ve 4 případech vycházel účastník řízení z informací o **výdajích na energie** a **osobních výdajích** prohlášených žadatelem o úvěr. Účastník řízení tedy ani v těchto případech nijak nezohledňoval statistické hodnoty ČSÚ. Jednalo se o případy [redacted] (č. smlouvy [redacted]), deklarované výdaje 5 000 Kč/statistické 7 546 Kč; [redacted] (č. smlouvy [redacted]), deklarované výdaje 7 500 Kč/statistické 6 012 Kč; [redacted] (č. smlouvy [redacted]), deklarované výdaje 7 500 Kč/statistické 6 012 Kč a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), deklarované výdaje 8 000 Kč/statistické 7 546 Kč. V uvedených případech jsou dokumenty dokládající výši výdajů na energie a osobních výdajů, ze které účastník řízení vycházel při posouzení úvěruschopnosti žadatele, nazvány jako *vydaje_*cislosmlouvy**. Ve všech těchto uvedených úvěrových případech účastník řízení vycházel rovněž z prohlášených a nijak neověřených výdajů.
78. V případě [redacted] (č. smlouvy [redacted]), který deklaroval měsíční výdaje na energie ve výši 0 Kč a osobní výdaje ve výši 5 000 Kč, byly dle dokumentu *vydaje_[redacted].pdf* výdaje tímto žadatelem prohlášený dne 25.2.2020. Dle tabulek statistických hodnot však odpovídají výdaje na energie částce 1 895 Kč a osobní výdaje částce 5 651 Kč. Součet tímto žadatelem o úvěr deklarovaných výdajů (tj. 5 000 Kč) tak byl nižší než součet zohledňovaných statistických údajů (tj. 7 546 Kč).
79. Ve všech výše uvedených případech tedy výše výdajů na energie a osobních výdajů žadatelů o úvěr uvedená v dokumentech *vydaje_*cislosmlouvy**, ze kterých účastník řízení vycházel při posuzování úvěruschopnosti, nekořespondovala s hodnotami z doložených tabulek ČSÚ, avšak pouze v případě žadatele o úvěr [redacted] byl součet těchto deklarovaných výdajů nižší než součet statistických hodnot ČSÚ.

³³ Dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*, měla žadatelka o úvěr jako bydliště uvedeno Praha.

³⁴ Dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*, měl žadatel o úvěr jako bydliště uvedeny Nýřany (Plzeňský kraj).

³⁵ Dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*, měla žadatelka o úvěr jako bydliště uvedeno Hradec Králové (Královohradecký kraj).

80. Z výše uvedeného postupu účastníka řízení vyplývá, že tento ve 4 případech, kdy žadatelé o úvěr prohlásili výši svých výdajů na energie a osobních výdajů, při posouzení jejich úvěruschopnosti vycházel z těchto prohlášených a neověřených výdajů. V jednom úvěrovém případě – [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]) – účastník řízení dokonce vycházel ze součtu výdajů na energie a osobních výdajů, který byl nižší, než součet výdajů na energie a osobních výdajů dle tabulky statistických hodnot. Účastník řízení rovněž nedoložil, že prohlášené informace o výši výdajů na energie a osobních výdajů ověřoval jiným způsobem.

g) Nezohlednění doložených výdajů

81. Jak je uvedeno v bodě 22. tohoto rozhodnutí, účastník řízení při kontrole uvedl, že v případě, že žadatel o úvěr jako součást úvěrové žádosti doloží výpis z bankovního účtu, účastník řízení jej „položkově neřeší“, nejsou-li prohlášené výdaje „diametrálně odlišné“ od výdajů vyplývajících z výpisu z bankovního účtu. Správní orgán na Vzorku úvěrových případů ověřil, že 6 z celkových čtyřiceti složek obsahovalo měsíční výpis z bankovního účtu, ze kterého byly, vedle příjmů žadatele, patrné i výdaje a závazky žadatele. Jednalo se o úvěrové složky spotřebitelů [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]), [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]), [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]), [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]) a [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]).
82. Z jediného doloženého výpisu³⁶ z bankovního účtu žadatele o úvěr [REDAKCE] z června 2019 vyplývá, že měsíční debetní obrat tohoto žadatele o úvěr odpovídal částce 233 749,21 Kč. Z výpisu z bankovního účtu byly rovněž patrné částky načerpaných úvěrů, částky splátek stávajících úvěrů a skutečnost, že žadatel o úvěr je hráčem hazardních her. V rozporu s tím kalkuloval účastník řízení dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*³⁷, s měsíčními výdaji a závazky žadatele v souhrnné výši 13 028 Kč, přičemž z kolonky „Jiné půjčky“ vyplývá, že účastník řízení vycházel ze závazků žadatele ve výši 0 Kč.
83. Z jediného doloženého výpisu³⁸ z bankovního účtu žadatele o úvěr [REDAKCE] z ledna 2020 vyplývá, že měsíční debetní obrat tohoto žadatele o úvěr odpovídal částce 91 191,22 Kč. Z výpisu z bankovního účtu jsou rovněž patrné částky načerpaných úvěrů, částky splátek stávajících úvěrů a skutečnost, že žadatel je hráčem sázkových her. V rozporu s tím kalkuloval účastník řízení dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*³⁹, s měsíčními výdaji a závazky žadatele v souhrnné výši 9 000 Kč, přičemž z kolonky „Jiné půjčky“ vyplývá, že účastník řízení vycházel ze závazků žadatele ve výši 0 Kč.
84. Z jediného⁴⁰ doloženého výpisu⁴¹ z bankovního účtu žadatele o úvěr [REDAKCE] z června 2019 vyplývá, že měsíční debetní obrat tohoto žadatele o úvěr odpovídal částce

³⁶ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 004 - [REDAKCE] → podsložka: *Doklady* → soubor: 1564991703_stm_cz2606000000.pdf

³⁷ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 004 - [REDAKCE] → soubor: *Schvalování.pdf*

³⁸ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 007 - [REDAKCE] → podsložka: *Doklady* → soubor: 1582791127_vypis-leden.pdf

³⁹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 007 - [REDAKCE] → soubor: *Schvalování.pdf*

⁴⁰ Složka žadatele o úvěr [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]) obsahuje mimo uvedené i další výpis z bankovního účtu, avšak jedná se o provizní výpis, ze kterého jsou patrné pouze příjmy žadatele.

⁴¹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 020 - [REDAKCE] → podsložka: *Doklady* → soubor: 1565165604_73807_prijem.pdf

160 070,24 Kč. V rozporu s tím kalkuloval účastník řízení dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*⁴², s měsíčními výdaji a závazky žadatele v souhrnné výši 16 994 Kč.

85. Z jediného doloženého výpisu⁴³ z bankovního účtu žadatele o úvěr [REDACTED] z února 2020 vyplývá, že měsíční debetní obrat tohoto žadatele o úvěr odpovídal částce 75 463,96 Kč. Z výpisu z bankovního účtu je rovněž patrné, že žadatel je hráčem hazardních her. V rozporu s tím kalkuloval účastník řízení dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*⁴⁴, s měsíčními výdaji a závazky žadatele v souhrnné výši 15 088 Kč.
86. Z jediného doloženého výpisu⁴⁵ z bankovního účtu žadatele o úvěr [REDACTED] z června 2020 vyplývá, že měsíční debetní obrat tohoto žadatele o úvěr odpovídal částce 62 779,32 Kč. V rozporu s tím kalkuloval účastník řízení dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*⁴⁶, s měsíčními výdaji a závazky žadatele v souhrnné výši 14 588 Kč.
87. Z jediného doloženého výpisu⁴⁷ z bankovního účtu žadatelky o úvěr [REDACTED] z listopadu 2019 vyplývá, že měsíční debetní obrat této žadatelky o úvěr odpovídal částce 15 994,32 Kč. V rozporu s tím kalkuloval účastník řízení dle otisku obrazovky CRM systému, záložky *Schvalování*⁴⁸, s měsíčními výdaji a závazky žadatelky v souhrnné výši 7 546 Kč.
88. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že v šesti úvěrových složkách ze Vzorku úvěrových případů, kdy měl účastník řízení k dispozici alespoň jeden úplný měsíční výpis z bankovního účtu, neodpovídaly výdaje a závazky, ze kterých účastník řízení vycházel při posuzování úvěruschopnosti, informacím o výdajích a závazcích žadatelů o úvěr, které bylo lze vyčíst z výpisů z bankovních účtů. Účastník řízení rovněž nijak nedoložil, že se nesouladem mezi deklarovanými a zjištěnými výdaji a závazky uvedených žadatelů dále zabýval, když správnímu orgánu nedoložil žádné další dokumenty, které by výši výdajů a závazků těchto jednotlivých žadatelů ověřovaly.
89. Účastník řízení v uvedených případech v rámci procesu posuzování úvěruschopnosti vycházel z prohlášení žadatele o úvěr a/nebo z tabulek statistických hodnot v případě výdajů a z prohlášení žadatele o úvěr v případě závazků. Tvzení účastníka řízení, že se výdaji a závazky na výpisech z bankovních účtů zabývá, jsou-li diametrálně odlišné od prohlášených výdajů a závazků, tak analýza Vzorku úvěrových případů v žádném případě nepotvrdila.

⁴² viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 020 - [REDACTED] → soubor: *Schvalování.pdf*

⁴³ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 016 - [REDACTED] → podsložka: *Doklady* → soubor: *1583224098_sv.pdf*

⁴⁴ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 016 - [REDACTED] → soubor: *Schvalování.pdf*

⁴⁵ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 017 - [REDACTED] → podsložka: *Doklady* → soubor: *1595319964_157931_prijem.pdf*

⁴⁶ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 017 - [REDACTED] → soubor: *Schvalování.pdf*

⁴⁷ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 028 - [REDACTED] → podsložka: *Doklady* → soubor: *1578040769_11_ucet_20191122.pdf*

⁴⁸ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → složka: *Simfina - Kontrolní vzorek* → podsložka: 028 - [REDACTED] → soubor: *Schvalování.pdf*

- 3) *Prodloužení doby splatnosti úvěru*
- h) *Neposuzování úvěruschopnosti při prodloužení doby splatnosti úvěru*
90. Jedním ze způsobů, jakými se účastník řízení snažil předcházet situacím, kdy se spotřebitel dostane do prodlení, bylo prodloužení doby splatnosti úvěru, upravené v bodech 5.3 až 5.8 Smlouvy, přičemž ta předpokládala možnost opakovaného prodloužení doby splatnosti, a to až stokrát. Účastník řízení umožňoval spotřebitelům prodloužení doby splatnosti úvěru o 15 dní a za prodloužení splatnosti vždy účtoval poplatek ve výši 20 % jistiny úvěru. V průběhu kontroly na místě účastník řízení uvedl⁴⁹, že pro prodloužení doby splatnosti úvěru není rozhodující, zda žadatel je nebo není v prodlení, přičemž pokud žadatel již v prodlení je, prodloužení splatnosti se vždy vztahuje k původnímu datu splatnosti. Prodloužená doba splatnosti se tedy vždy počítala od data konce „původní“ splatnosti úvěru, které bylo sjednáno ve Smlouvě.
91. Vzorová Smlouva, která byla dostupná na internetových stránkách účastníka řízení⁵⁰, a která byla uzavřena u celého Vzorku úvěrových případů, obsahovala v bodě 5.4 následující ustanovení: *„Žádost o prodloužení splatnosti musí být Úvěrovaným podána zpravidla přede Dnem splatnosti prostřednictvím Klientské sekce. Případně je možno do dne splatnosti Úvěru uhradit na Bankovní účet Úvěřujícího poplatek za prodloužení (tj. postupovat bez předchozí žádosti), splatnost pak bude automaticky posunuta. V případě, kdy Úvěrovaný uhradí Úvěřujícímu poplatek za prodloužení po Dni splatnosti, pak se jedná o návrh Úvěrovaného o prodloužení splatnosti Úvěru adresovaný Úvěřujícímu; o přijetí či odmítnutí tohoto návrhu bude Úvěřující informovat Úvěrovaného ve lhůtě stanovené touto Smlouvou a to emailem, sms zprávou a dále v Klientské sekci – vyjádří-li Úvěřující v tomto případě nesouhlas s prodloužením splatnosti Úvěru, bude Úvěrovaným poskytnuté plnění použito postupem dle odst. 5.2 tohoto článku Smlouvy.“*
92. Dále bylo v bodě 5.6 Smlouvy uvedeno následující: *„Úvěřující doručí Úvěrovanému do 24 hodin od obdržení žádosti o prodloužení splatnosti či připsaní příslušné částky – poplatku za prodloužení zprávu o schválení prodloužení nebo o jejím odmítnutí. Přijetím žádosti o prodloužení splatnosti Úvěřujícím se Den splatnosti posouvá o 15 dnů. Je-li žádost o prodloužení splatnosti Úvěřujícím odmítnuta, je Úvěrovaný povinen poskytnuté peněžní prostředky vrátit Úvěřujícímu v původní (neprodloužený) Den splatnosti.“*
93. Dle bodu 5.7 Smlouvy dále platilo, že: *„Úvěřující není povinen splatnost Úvěru prodloužit.“* Z výše uvedených ustanovení bodů 5.4, 5.6 a 5.7 Smlouvy tedy vyplývalo, že podal-li spotřebitel žádost o prodloužení splatnosti úvěru, měl účastník řízení možnost volného uvážení, zda této žádosti vyhová či nikoliv. Dle Smlouvy bylo tedy prodloužení splatnosti úvěru ze strany spotřebitele nenárokové a Smlouva předpokládala, že schválení nebo odmítnutí žádosti o prodloužení splatnosti úvěru bylo pochopitelně vždy na uvážení účastníka řízení.
94. Jak vyplývá z výše citovaného bodu 5.4 Smlouvy, žadatel o prodloužení splatnosti mohl buď podat žádost prostřednictvím online klientské sekce, nebo pouze uhradit poplatek za prodloužení splatnosti úvěru, přičemž uhrazení tohoto poplatku účastník řízení chápal jako žádost o prodloužení splatnosti. Dle bodu 5.5 Smlouvy mohla být splatnost úvěru

⁴⁹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

⁵⁰ viz <https://www.simplepujcka.cz/files/smlouva.pdf>

na špatných informacích, nebo byly informace špatně posouzeny a vyhodnoceny, anebo došlo k jiné podstatné změně skutečností.

99. Jako příklad dopadu takového postupu na spotřebitele je v následující tabulce uvedeno 7 úvěrových případů, u kterých účastník řízení prodloužil splatnost úvěru 5 krát a vícekrát, a přesto ani k nim nedoložil žádné dokumenty či jiné podklady prokazující, že úvěruschopnost takového spotřebitele byla jeho odpovědným pracovníkem před prodloužením splatnosti znovu posouzena.

	Číslo smlouvy	Datum uzavření smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Počet prodloužení doby splatnosti úvěru	Celková výše úvěru dle § 3 odst. 2 písm. e) ZSÚ	Celková částka zaplacená spotřebitelem na poplatcích za prodloužení splatnosti úvěru	Dluh spotřebitele (jistina + úrok + smluvní pokuty + náklady na vymáhání)
1	████	3.9.2019	██████████	5	3 000 Kč	3000 Kč	9 800 Kč (k 20.1.2020)
2	████	4.11.2019	██████████	22	3 000 Kč	13 200 Kč	3 840 Kč (k 1.11.2020)
3	████	3.12.2019	██████████	21	3 000 Kč	12 600 Kč	3 600 Kč (k 6.11.2020)
4	████	12.12.2019	██████████	19	10 000 Kč	38 000 Kč	12 800 Kč (k 25.10.2020)
5	████	3.1.2020	██████████	9	3 000 Kč	5 400 Kč	9 800 Kč (k 4.8.2020)
6	████	3.2.2020	██████████	11	3 000 Kč	6 600 Kč	9 800 Kč (k 19.10.2020)
7	████	27.2.2020	██████████	5	3 000 Kč	3 000 Kč	9 800 Kč (k 15.7.2020)

b) Vyjádření účastníka řízení

100. V tomto bodě účastník řízení ke svému praktickému výkonu posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a zjištěním vztahujícím se ke konkrétním spotřebitelům žádné vyjádření v Doplnění odporu a ani jindy neposkytnul.

c) Vypořádání námitek účastníka řízení a právní kvalifikace

101. Účastník řízení má povinnost s odbornou péčí ve smyslu ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele v souladu s požadavky ustanovení § 86 odst. 1 téhož zákona, ve znění účinném do 31.12.2023, které stanoví, že poskytovatel spotřebitelského úvěru je před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Dále pak toto ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023 stanoví, že poskytovatel spotřebitelského úvěru může poskytnout spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.
102. Ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023 stanoví, že poskytovatel spotřebitelského úvěru při posouzení

úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů (závazků).

103. Podle ustanovení § 84 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023 je poskytovatel spotřebitelského úvěru před posouzením úvěruschopnosti spotřebitele si povinen od něj vyžádat přiměřené a nezbytné informace. Ustanovení § 84 odst. 2 věta třetí zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023 současně stanoví, že informace poskytnuté spotřebitelem poskytovateli na základě jeho požadavku za účelem posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je při tomto posouzení poskytovatel povinen ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů.
104. Podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je spotřebitelským úvěrem odložená platba, peněžitá zápůjčka, úvěr nebo obdobná finanční služba poskytovaná nebo zprostředkovaná spotřebiteli.
105. Součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, aby byly zjištěny a řádně zohledněny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. Účastník řízení tak má povinnost zjišťovat a shromažďovat relevantní informace o příjmech, výdajích a závazcích (dluzích) jednotlivých žadatelů o úvěr, následně tyto informace vyhodnocovat a ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, kdy cílem tohoto postupu je získání objektivního obrazu o komplexní finanční situaci jednotlivých spotřebitelů, případně celé jejich domácnosti. Z výše uvedeného lze dovodit mimo jiné požadavek na doložení jednotlivých tvrzení žadatelů o úvěr, neboť účastník řízení má povinnost zjištěné informace přiměřeným způsobem ověřit a nespoléhat se na pouhá prohlášení nebo tvrzení žadatele o úvěr o příjmech, výdajích a závazcích (dluzích). Obdobně i v judikatuře např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1.4.2015, č. j. 1 As 30/2015-39 je k této problematice uvedeno cit.: „posouzení úvěruschopnosti spotřebitele může být provedeno pouze na základě informací uvedených spotřebitelem, pokud budou tyto informace dostatečné a jeho pouhá prohlášení budou podepřena doklady.“. V následujících rozsudcích Nejvyšší správní soud na svoji předchozí rozhodovací praxi odkazuje a např. v rozsudku 6 As 8/2023 doplňuje cit. „Nejvyšší správní soud souhlasí, že dostatečnost informací se může lišit podle okolností. Nelze však zaměňovat dostatečnost informací a jejich spolehlivost. Zákon poskytovateli úvěru sice dává prostor pro určitou samostatnou úvahu, tato úvaha je však omezena jednak požadovanou kvalitou informací, jednak požadavkem odborné péče poskytovatele. Informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které nejsou doloženy, mohou jen stěží být spolehlivé.“.
106. Účastník řízení měl tedy dle ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 84 odst. 2 téhož zákona povinnost zjišťovat, shromažďovat a řádně ověřovat relevantní informace o příjmech, výdajích a závazcích žadatele o úvěr, které zahrnují zejména (i) pravidelné měsíční příjmy, (ii) pravidelné výdaje na bydlení, (iii) pravidelné výdaje na provoz domácnosti dle počtu členů domácnosti a (iv) výdaje na řádnou úhradu dluhů ze stávajících závazků, a to za účelem získání objektivního obrazu o komplexní finanční situaci žadatele o úvěr.
107. Účastník řízení však v rozporu se svou shora uvedenou zákonnou povinností v kontrolovaném období při posuzování úvěruschopnosti nezjišťoval a řádně neověřoval příjmy, výdaje a závazky žadatelů o úvěr, což správní orgán zjistil při prověřování vzorku 40 úvěrových případů, neboť z kontroly vyplynulo, že účastník řízení **(a)** neměl v jednom

případě při posouzení jeho úvěruschopnosti k dispozici žádný doklad o příjmu; **(b)** ve 23 úvěrových případech uzavřel se žadateli první smlouvu o úvěru, přičemž u 18 z nich měl přitom k dispozici pouze jeden doklad prokazující výši měsíčního příjmu žadatele o úvěr; **(c)** u 11 žadatelů o úvěr vycházel při ověřování výše jejich příjmů pouze z neaktuálních, tedy nespolehlivých dokladů o příjmech; **(d)** u 3 žadatelů vycházel z jiné výše měsíčního příjmu žadatele, než byla skutečná doložená výše čistého měsíčního příjmu tohoto žadatele; **(e)** ve 12 případech špatně posoudil výdaje na bydlení, když u 8 žadatelů o úvěr vycházel z nijak neověřených částek nákladů na bydlení ve výši 0 Kč prohlášených žadatelem a u 4 zbývajících žadatelů o úvěr, kteří v úvěrové žádosti prohlásili konkrétní výši svých nákladů na bydlení, vycházel jen z těchto prohlášení, přestože byly dokonce nižší, než náklady na bydlení, které pro tyto žadatele o úvěr vyplývaly ze statistických hodnot měsíčních nákladů na bydlení dle ČSÚ; **(f)** u jednoho žadatele o úvěr, vycházel pouze z jeho prohlášení o konkrétní výši výdajů na energie a osobních výdajů, které nijak neověřil, a které zdaleka nedosahovaly ani výše statistických hodnot měsíčních výdajů na energie a osobních výdajů dle ČSÚ; **(g)** u 6 žadatelů o úvěr, u kterých měl k dispozici alespoň jeden úplný měsíční výpis z bankovního účtu, nezohlednil výdaje a/nebo závazky, které byly z výpisu patrné a **(h)** u všech 22 spotřebitelů, u kterých došlo k prodloužení splatnosti úvěru, neposoudil vůbec znovu jejich úvěruschopnost.

108. Účastník řízení tak tím, že ve výše uvedených případech neposuzoval úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů žádajících o úvěr na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací o jejich příjmech, výdajích a závazcích a tyto příjmy, výdaje a závazky řádně neověřoval takovým způsobem, aby získal objektivní obraz o jejich komplexní finanční situaci, postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru.
109. Celkový systém poskytování spotřebitelských úvěrů nastavený u účastníka řízení hodnotí správní orgán následovně. Zisk účastníka řízení z poskytovaných spotřebitelských úvěrů je velmi nerovnoměrně diferencován mezi úvěry, které jsou řádně a včas splaceny a úvěry, u kterých dochází k prodloužení jejich splatnosti. Zatímco u úvěru, který je včas splacen, činí zisk účastníka řízení součet poplatku za poskytnutí úvěru po snížení o slevu a úroku ve výši 39 % p. a. z výše jistiny úvěru, což je kupříkladu u úvěru ve výši 3 000 Kč poskytnutého se splatností 30 dní v součtu 840 Kč (744 Kč + 96 Kč), neboli 28 % jistiny, tak u úvěru, u kterého dochází opakovaně k prodloužení jeho splatnosti, činí zisk účastníka řízení za předpokladu vícečetného prodloužení splatnosti (což nebylo u zákazníků účastníka řízení rozhodně výjimkou) při každém jednom prodloužení vždy 20 % jistiny. Stačí tedy, aby byla splatnost úvěru prodloužena 5 krát a zisk účastníka řízení po nejkratší možné době 67 dnech od poskytnutí úvěru může jen na poplatcích za prodloužení splatnosti činit 100 % jistiny.
110. Účastníku řízení tak v jeho systému poskytování spotřebitelských úvěrů ve skutečnosti zisk generují nikoli spotřebitelé, kteří řádně a včas splatí poskytnutý úvěr, z čehož je ziskem účastníka řízení snížený původní poplatek za poskytnutí úvěru (pohybující se kolem 20 % jistiny) a úrok, ale především ti spotřebitelé, kteří nejsou schopni splatit úvěr řádně a včas a přistupují k řetězovému prodloužování jeho splatnosti, za které účastníku řízení platí rovněž částku ve výši 20 % jistiny, avšak opakovaně při každém jednom prodloužení splatnosti úvěru. Zisk účastníka řízení tvořený těmito poplatky za prodloužení splatnosti úvěru tak je v některých případech v konečném důsledku až několikanásobný ve vztahu k výši poskytnutého úvěru. Účastníku řízení se tak takoví spotřebitelé, kteří nesplatí úvěr řádně a včas, v zásadě „vyplatí“ a jím nastavený systém poskytování spotřebitelských úvěrů s takovými spotřebiteli zjevně „počítá“. V opačném

případě by totiž účastník řízení důsledněji zkoumal úvěruschopnost spotřebitelů, a to zejména při prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru.

111. Spotřebitel se tak za výše uvedených podmínek lehce dostane do velmi nežádoucí situace, kdy alespoň nějaké své finanční prostředky, které je schopen na splátku úvěru alokovat, využívá vlastně jen k odsouvání termínu splatnosti (platí jimi poplatky za prodloužení doby splatnosti), aniž by se mu snižovala jistina. Celková souhrnná výše zaplacených poplatků za prodloužení doby splatnosti pak nezřídka (srov. spotřebitele uvedené v tabulce v bodě 99. tohoto rozhodnutí) velmi záhy přesáhne částku jistiny úvěru. Taková situace pak u některých spotřebitelů vede až k insolvenčnímu řízení.
112. Důsledky systému poskytování spotřebitelských úvěrů účastníkem řízení lze ilustrovat na krajním případě jednoho spotřebitele ze Vzorku úvěrových případů, a to spotřebitele [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE]), kterému byl dne 12.12.2019 poskytnut úvěr ve výši 10 000 Kč se splatností 30 dní, a po více než 10 měsících byl tento spotřebitel v situaci, že na poplatcích za celkem 19 krát provedené prodloužení doby splatnosti zaplatil v souhrnu 38 000 Kč (tj. téměř čtyřnásobek jistiny) a stále mu zbývalo uhradit účastníkovi řízení 12 800 Kč (tj. celou jistinu 10 000 Kč + úrok 321 Kč + snížený poplatek za poskytnutí úvěru 2 479 Kč). Finanční náklad tohoto spotřebitele na tento spotřebitelský úvěr by tak v případě, že by ho splatil více než 10 měsíců od jeho poskytnutí, činil více než pětinašobek jeho výše.
113. Prodlužování splatnosti, tak jak je v kontrolovaném období realizoval účastník řízení, bylo spotřebitelským úvěrem v podobě „odložené platby“ ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť jeho prostřednictvím docházelo k dohodě se spotřebitelem o odložení doby splatnosti úvěru na základě volného uvážení obou smluvních stran. To dokládá mimo jiné shora uvedené znění bodu 5.7 Smlouvy, dle něhož byl účastník řízení oprávněn žádost spotřebitele o prodloužení splatnosti úvěru odmítnout.
114. Předmětem vzájemné (oboustranné) faktické dohody o odložení platby dříve dohodnuté splátky spotřebitelského úvěru⁵⁴ bylo prodloužení doby splatnosti formou splátkového kalendáře. Každé prodloužení splatnosti úvěru bylo samostatnou smlouvou o spotřebitelském úvěru ve smyslu § 104 a násl. zákona o spotřebitelském úvěru (když nedostatek formy nemá dle tohoto ustanovení za následek neuzavření nebo neplatnost takové smlouvy) a rovněž ve smyslu § 86 odst. 1 tohoto zákona.
115. Dochází-li k odložené platbě, platí i povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele. V situaci, kdy každé prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru účastníkem řízení bylo automaticky spojeno s navýšením celkové výše spotřebitelského úvěru vždy o 20 % jistiny úvěru, tedy při něm dochází k významnému navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, měl účastník řízení jednoznačně posouzení úvěruschopnosti spotřebitele provést, a dobu splatnosti spotřebitelského úvěru spotřebiteli prodloužit až teprve poté, kdy by se ukázalo, že tento je úvěruschopný. Opačný závěr, že účastník řízení by již v takové situaci nebyl povinen znovu posoudit úvěruschopnost spotřebitele,

⁵⁴ Důvodová zpráva k zákonu o spotřebitelském úvěru k „odložené platbě“ blíže uvádí, že „odloženou platbou je i pouhé prodloužení splátkového kalendáře formou dodatku ke smlouvě, neboť se tím odkládá platba části dříve dohodnutých splátek spotřebitelského úvěru na pozdější dobu.“ Účastník řízení s žádným ze spotřebitelů, kterým prodloužoval splatnost jejich dluhu, neuzavíral smlouvu o odložené platbě, tedy o prodloužení splatnosti dluhu, v písemné formě, když splatnost spotřebitelského úvěru uzavřeného na základě „původní“ smlouvy o spotřebitelském úvěru prodloužoval pouze na základě podání žádosti v klientské sekci a přijetí poplatku ze strany žadatele o prodloužení splatnosti úvěru či případně jen na základě přijetí tohoto poplatku. Tito spotřebitelé tedy v takovém případě neobdrželi žádnou písemnou smlouvu (což je v rozporu s ustanovením § 104 zákona o spotřebitelském úvěru a jeho požadavkem na písemnou formu smlouvy o spotřebitelském úvěru), ale byli pouze vyzkoumání o uzavření smlouvy prostřednictvím SMS a emailu.

by vedl k paradoxní situaci, kdy spotřebitel by po manifestování problémů se splácením již poskytnutého úvěru byl účastníkem řízení brán, co se týká perspektivy řádného splacení úvěru jako „prověřenější“ a „spolehlivější“.

116. Účastník řízení byl proto na základě každé žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěru povinen v přiměřeném rozsahu posoudit schopnost spotřebitele splatit úvěr, a to v prodloužené době splatnosti a s úhradou příslušného poplatku za toto prodloužení. Jak však vyplývá z výše uvedeného, účastník řízení při prodlužování doby splatnosti spotřebitelského úvěru úvěruschopnost spotřebitelů řádně neposuzoval a pouze v okamžiku prvotního posouzení žádosti o úvěr předjímal, že žadatel bude úvěruschopný i ve vztahu k až sto možným prodloužením splatnosti úvěru. Ostatně ani vnitřní předpis účastníka řízení č. 3 Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele postupy týkající se možnosti prodloužit splatnost úvěru nikterak neupravoval.
117. Z dokumentů předložených účastníkem řízení během kontroly vyplývá, že tento prodloužil v období od 1.9.2019 do 1.9.2020 splatnost celkem 905 ze 3 135 poskytnutých spotřebitelských úvěrů (tj. ve 29 %), přičemž v 545 případech byla splatnost spotřebitelských úvěrů prodlužována opakovaně (tj. v 60 % ze všech případů spotřebitelů, u kterých došlo k prodloužení splatnosti alespoň jednou). Celkový počet prodloužení splatnosti spotřebitelských úvěrů v daném období tak byl 3 193. U 2 230 poskytnutých spotřebitelských úvěrů v daném období došlo tedy k řádnému a včasnému splacení (a nedošlo tak k jejich prodloužení), a zisk účastníka řízení z těchto úvěrů tak vycházel z poplatku za poskytnutí úvěru (pohybujícího se kolem 20 % jistiny úvěru) plus úroku ve výši 39 % p. a. z výše jistiny úvěru. V porovnání s tím se pak zisk účastníka řízení z prodloužených spotřebitelských úvěrů sestával z poplatků za prodloužení splatnosti úvěru (rovnajících se 20 % jistiny úvěru), kterých účastník řízení v daném období inkasoval u 905 spotřebitelských úvěrů celkově prodloužených 3 193 krát právě 3 193. K tomuto zisku účastníka řízení je však třeba ještě připočíst zisk vycházející z předpokladu, že i tyto úvěry mohou být v nějakém okamžiku (nastalém po několikerém prodloužení) také splaceny. V takovou chvíli je z nich ziskem (tak jako u řádně splacených úvěrů) úrok + snížený poplatek za poskytnutí úvěru. Jinými slovy při porovnání zisku účastníka řízení ze dvou předmětných úvěrů – úvěru včas splaceného na jedné straně a úvěru s prodlouženou splatností na straně druhé – tak vždy zisk z posléze jmenovaného byl, je a bude vyšší o poplatek, resp. poplatky za prodloužení splatnosti úvěru. Z právě uvedeného tak plyne, že úvěry, které nejsou včas splaceny, jsou oproti včas splaceným úvěrům pro účastníka řízení „ziskově daleko výkonnější“ a účastník řízení nemá žádný důvod jejich poskytování jakkoliv redukovat, ba právě naopak.
118. Obecně je při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele nutno vycházet ze „stávajícího stavu a presumpce jeho zachování do budoucnosti“, což ovšem primárně znamená „stávající stav“ řádně zjistit. Nastane-li situace, že spotřebitel není schopen původně sjednaný termín splatnosti dodržet, jedná se nepochybně o změnu „stavu“, tedy o jinou finanční situaci spotřebitele, než v jaké se nacházel v okamžiku poskytnutí úvěru. Účastník řízení totiž tento původní úvěr mohl poskytnout pouze tehdy, byl-li spotřebitel dle posouzení úvěruschopnosti schopen úvěr splatit ve sjednaném termínu. Pakliže se tak nakonec nestalo a spotřebitel proto žádal o odloženou platbu na základě žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěru, je na účastníku řízení, aby tuto skutečnost přiměřeně posoudil, zvláště pak tehdy, požádal-li spotřebitel o prodloužení doby splatnosti téhož úvěru opakovaně.

119. Účastník řízení měl v kontrolovaném období nastaven systém poskytování spotřebitelských úvěrů tak, že posuzoval úvěruschopnost při podání žádosti o úvěr, ale pakliže s konkrétním zákazníkem uzavíral smlouvu o prodloužení doby splatnosti úvěru, resp. bezprostředně před schválením žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěru dle bodů 5.3 až 5.8 Smlouvy již úvěruschopnost neposuzoval. Ze Vzorku úvěrových případů čítajícího 40 spotřebitelů se jich přitom do prodlení se splacením úvěru dostalo 33 (bližší k tomu viz oddíl tohoto příkazu (iv) Prodlení spotřebitele), přičemž u 22 z nich došlo k prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru. Účastník řízení tak při prodlužování zcela rezignoval na zákonnou povinnost zjistit, jestli je spotřebitel schopen splácet poskytnutý úvěr, respektive na zjištění důvodů, proč tomu tak není, a tím pádem i na s tím související hledání optimálního řešení, které by pomohlo případné změny v životní situaci spotřebitele zohlednit tak, aby došlo ke splacení jistiny v co nejkratší možné době a za podmínek, které budou výhodné jak pro spotřebitele, tak účastníka řízení. Respektive účastník řízení zvolil řešení, které pouze oddalovalo splacení jistiny, a to způsobem, který spotřebitele opětovně finančně zatěžoval bez toho, aby snižoval dluhové zatížení.
120. Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem má tedy správní orgán za zjištěné a prokázané, že účastník řízení tím, že v období od 3.9.2019 do 16.9.2020⁵⁵ poskytoval spotřebitelské úvěry v rozporu s ustanovením § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť řádně neposuzoval úvěruschopnost žadatelů o úvěr na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, když ze vzorku 40 úvěrových případů
- a) u jednoho žadatele o úvěr, a to [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]) neměl k dispozici žádný doklad o příjmu;
 - b) u 18 žadatelů o úvěr, a to [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), a [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), z celkových 23 úvěrových případů, ve kterých uzavřel s žadatelem o úvěr první smlouvu o úvěru, měl k dispozici pouze jeden doklad prokazující výši měsíčního příjmu žadatele o úvěr, ze kterého nemohl ověřit, zda se nejedná jen o příjem jednorázový, nahodilý či proměnlivý;
 - c) u 11 žadatelů o úvěr, a to [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]) a [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), vycházel při ověřování výše jejich příjmů pouze z neaktuálních, tedy nespolehlivých dokladů o příjmech, u kterých mezi okamžikem nabytí

⁵⁵ Jedná se o souhrnné období tvořené těmito dílčími časovými obdobími nebo dny: a) 23.10.2019, b) 3.9.2019 – 24.7.2020, c) 13.9.2019 – 20.7.2020, d) 3.9.2019 – 25.2.2020, e) 13.9.2019 – 3.3.2020, f) 27.2.2020, g) 3.9.2019 – 24.7.2020 a h) 8.10.2019 – 16.9.2020

měsíčního příjmu žadatelem o úvěr a okamžikem uzavření Smlouvy o spotřebitelském úvěru uplynulo 4 až 19 měsíců, tedy natolik dlouhá doba, během níž se výše měsíčních příjmů žadatelů o úvěr mohla výrazně proměnit;

- d) u 3 žadatelů o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), vycházel z jiné výše měsíčního příjmu žadatele, než byla skutečná doložená výše čistého měsíčního příjmu tohoto žadatele;
- e) u 12 žadatelů o úvěr vycházel pouze z prohlášených a nijak neověřených nákladů na bydlení, z čehož 8 žadatelů o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), v úvěrové žádosti prohlásilo nulovou výši svých nákladů na bydlení, a 4 zbývající žadatelé o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), uvedli náklady, které byly dokonce nižší, než náklady na bydlení, které vyplývaly ze statistických hodnot měsíčních nákladů na bydlení dle ČSÚ;
- f) u jednoho žadatele o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), který v úvěrové žádosti prohlásil konkrétní výši svých výdajů na energie a osobních výdajů, vycházel pouze z jeho prohlášení o konkrétní výši výdajů na energie a osobních výdajů, které nijak neověřil, a které byly dokonce i mnohem nižší než statistické hodnoty měsíčních výdajů na energie a osobních výdajů dle ČSÚ;
- g) u 6 žadatelů o úvěr, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), u kterých měl k dispozici alespoň jeden úplný měsíční výpis z bankovního účtu, nezohlednil výdaje a/nebo závazky, které byly z výpisu patrné, a
- h) u 22 spotřebitelů, a to [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted]), při prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru vůbec neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele,

porušil ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023, a dopustil se tak přestupku osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023.

iii) Uchovávání záznamů a zpětná rekonstruovatelnost

a) Skutková zjištění

1) Záznamy telefonických hovorů s žadateli o úvěr

121. Jak vyplývá z kapitoly 2.1.1 *Podání žádosti o úvěr a doklady požadované za účelem jejího posouzení*⁵⁶ Protokolu o kontrole, proces podání úvěrové žádosti byl u účastníka řízení nastaven takovým způsobem, že data uvedená žadatelem o úvěr při podání žádosti mohla být ze strany účastníka řízení měněna či doplňována na základě telefonického hovoru. Telefonické hovory se žadatelem o úvěr tedy pro účastníka řízení představovaly zásadní zdroj informací, neboť na základě těchto hovorů mohla být odpovědným pracovníkem účastníka řízení měněna prohlášení žadatele učiněná ve webovém formuláři úvěrové žádosti, tedy mimo jiné prohlášení o výši příjmů, výdajů a závazků žadatele o úvěr, jež byla následně klíčová z hlediska řádného posouzení úvěruschopnosti.
122. Jak správní orgán popsal ve výše uvedené kapitole Protokolu o kontrole, pracovníci účastníka řízení mohli průběh telefonátu s žadatelem o úvěr zapsat do poznámek v CRM systému. V případě, že byla data změněna a nebyly v poznámce CRM systému změny detailně popsány, není možné, jak potvrdil⁵⁷ účastník řízení, provedené změny již nijak zpětně rozklíčovat. To znamená, že bez těchto poznámek nelze nikterak určit, zda fakticky došlo či nedošlo ke změně v úvěrové žádosti spotřebitele, a co bylo obsahem této změny. Vzorek úvěrových případů pak žádné poznámky o telefonátech neobsahoval.
123. Obsah telefonických hovorů s žadateli o úvěr byl proto mimo jiné předmětem dotazů správního orgánu během kontroly na místě. Na přímý dotaz, zda účastník řízení uchovává záznamy telefonických hovorů s žadateli o úvěr, tento uvedl⁵⁸, že neuchovává. Záznamy telefonických hovorů s žadateli rovněž nebyly součástí dokumentace zaslané k jednotlivým úvěrovým případům ze Vzorku úvěrových případů, přičemž účastník řízení potvrdil⁵⁹, že takovými záznamy nedisponuje. Z pohledu správního orgánu je však zřejmé, že tyto telefonické hovory představují klíčovou součást procesu podání úvěrové žádosti a jejich prostřednictvím mohlo fakticky dojít ke změně obsahu úvěrové žádosti.

2) Záznamy o náhled do katastru nemovitostí a/nebo na internetové stránky Mapy.cz

124. Jak dále vyplývá z kapitoly 2.1.3 *Posouzení žádosti o úvěr*⁶⁰ Protokolu o kontrole, vedle telefonických hovorů se žadatelem o úvěr odpovědný pracovník účastníka řízení nahlížel v rámci procesu posuzování úvěruschopnosti do katastru nemovitostí a/nebo na internetové stránky Mapy.cz, a to za účelem ověření skutečnosti, zda žadatel o úvěr vlastní nemovitost. Informace o tom, zda žadatel vlastní nemovitost, je dále klíčová z hlediska výše nákladů na bydlení, z nichž účastník řízení v rámci posouzení úvěruschopnosti žadatele vychází.
125. V 9 úvěrových případech⁶¹ žadatelů, kteří v žádosti uvedli, že vlastní nemovitost a u kterých účastník řízení tuto skutečnost zohlednil při stanovení výše nákladů

⁵⁶ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 7; č.l. 15–45 – Protokol o kontrole – str. 6–10

⁵⁷ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Odpoved_CNB_-_Vyzva_3.pdf

⁵⁸ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

⁵⁹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

⁶⁰ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 7; č.l. 15–45 – Protokol o kontrole – str. 11–17

⁶¹ Jedná se o tyto úvěrové případy: [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]), [redacted] (č. smlouvy [redacted]) a [redacted] (č. smlouvy [redacted])

na bydlení, tento nicméně nedoložil žádný průkazný záznam o náhledu do katastru nemovitostí a/nebo na internetovou stránku Mapy.cz svým pracovníkem. Dle správního orgánu však tyto náhledy představují klíčovou součást procesu posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr. Účastník řízení skutečnost, že o náhledu do katastru nemovitostí a/nebo na internetovou stránku Mapy.cz neuchovává záznamy, potvrdil ve svém vyjádření⁶², když uvedl: „Co se týče nahlížení do katastru nemovitostí a na portál *www.mapy.cz*, pak samotné záznamy z nahlížení neuchováváme. Dochází pouze k vizuální kontrole naším zaměstnancem.“.

3) Záznamy o kontrole občanského průkazu a/nebo insolvenčního rejstříku

126. Účastník řízení v průběhu kontroly na místě rovněž uvedl⁶³, že kontrola občanského průkazu a insolvenčního rejstříku, kterou prováděl jeho pracovník v rámci procesu posouzení úvěruschopnosti, nebyla tímto pracovníkem v CRM systému evidována.
127. Uvedenou skutečnost potvrdila analýza Vzorku úvěrových případů, v rámci které správní orgán nezjistil žádné záznamy o kontrole občanského průkazu a/nebo insolvenčního rejstříku v žádném z doložených otisků obrazovky CRM systému účastníka řízení. Účastník řízení rovněž nedoložil žádné jiné dokumenty prokazující provedení kontroly občanského průkazu a/nebo insolvenčního rejstříku svým odpovědným pracovníkem. Tato kontrola dle správního orgánu rovněž představuje klíčovou součást procesu posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr.
128. Jak navíc vyplývá z kapitoly 2.1.3.1 *Přípravné úkony kontrolované osoby*⁶⁴ Protokolu o kontrole a rovněž z Protokolu o průběhu kontroly na místě⁶⁵, kontrola insolvenčního rejstříku mohla vést v rámci scoringu, nacházel-li se žadatel o úvěr v insolvenci, k okamžitému zamítnutí žádosti. Dle účastníka řízení se tedy jedná o tzv. „K.O.“ kritérium.

4) Uchovávání záznamů identifikačních údajů spotřebitelů

129. Ve vztahu k uchovávání záznamů účastník řízení v průběhu kontroly na místě uvedl⁶⁶, že jeho databáze CRM systému obsahuje i takové záznamy úvěrových případů, u kterých je evidováno pouze číslo úvěrové smlouvy. Účastník řízení k tomu uvedl, že jméno spotřebitele, datum jeho narození, jakož i další identifikační údaje spotřebitele, jím byly vymazány, neboť se uvedené případy týkají spotřebitelů, kteří požádali o právo být zapomenut dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále jen „nařízení GDPR“).
130. Správní orgán uvedená tvrzení účastníka řízení ověřil z tabulky⁶⁷, kterou tento doložil v rámci své odpovědi na výzvu správního orgánu č. 1 ze dne 9.9.2020 a ve které uvedl přehled všech smluv, kterými sjednal spotřebitelský úvěr jiný než na bydlení a které jím byly uzavřeny v kontrolovaném období. Z této tabulky vyplynulo, že z celkových

⁶² viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *Re_Vyzva_k_predlozeni_informaci_a_podkladu.msg* (přijato správním orgánem dne 16.12.2020 pod evid. č. 2020/148972/CNB/650)

⁶³ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *Protokol_o_kontrolu_signed.pdf*

⁶⁴ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 7; č.l. 15–45 – Protokol o kontrole – str. 11–12

⁶⁵ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *Protokol_o_kontrolu_signed.pdf*

⁶⁶ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *Protokol_o_kontrolu_signed.pdf*

⁶⁷ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *priloha_824556549_1_820043061_IDdatovkyOdesilatele_8tgaiej_Priloha_k_vyzve_1_-_VYPLNENO_-_OPRAVENO.xlsx* (list – *Seznam SÚ jiných než na bydlení*)

2 778 úvěrových smluv uzavřených v období od 17.9.2019 do 29.7.2020 poskytl u 39 úvěrových případů účastník řízení správnímu orgánu údaje o úvěru pouze v podobě čísla smlouvy, přičemž tabulka neobsahovala žádné další identifikační údaje spotřebitelů.

131. Nařízení GDPR ve svém čl. 17 odst. 1 nadepsaném „*Právo na výmaz* (*„právo být zapomenut“*)“, stanoví, že subjekt údajů má právo na to, aby správce bez zbytečného odkladu vymazal osobní údaje, které se daného subjektu údajů týkají, a správce má povinnost osobní údaje bez zbytečného odkladu vymazat, pokud je dán jeden z těchto důvodů:
- a) osobní údaje již nejsou potřebné pro účely, pro které byly shromážděny nebo jinak zpracovány;
 - b) subjekt údajů odvolá souhlas a neexistuje žádný další právní důvod pro zpracování;
 - c) subjekt údajů vznesl námitky proti zpracování a neexistují žádné převažující oprávněné důvody pro zpracování;
 - d) osobní údaje byly zpracovány protiprávně;
 - e) osobní údaje musí být vymazány ke splnění právní povinnosti;
 - f) osobní údaje byly shromážděny v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti podle článku 8 odst. 1.
132. Právo na výmaz se tedy uplatní, jen když nastane některá z daných okolností. Současně však platí odst. 3 téhož článku, který stanoví výjimky z povinnosti vymazání osobních údajů dané odst. 1. Mezi tyto výjimky (které jsou formulovány „*Odstavce 1 a 2 se neuplatní, pokud je zpracování nezbytné:*“) patří mimo jiné písm. b), znějící: „*pro splnění právní povinnosti, jež vyžaduje zpracování podle práva Unie nebo členského státu, které se na správce vztahuje, nebo pro splnění úkolu provedeného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen*“.
133. K tomu pak Úřad pro ochranu osobních údajů jakožto dozorový orgán ochrany osobních údajů uvedl⁶⁸, že „*Právo na výmaz není absolutní právo, které by subjektu údajů dávalo možnost žádat kdykoli a za jakékoli situace o vymazání osobních údajů. Nelze např. v rámci práva být zapomenut žádat likvidaci všech osobních údajů, např. při ukončení zaměstnání či poskytování finančních služeb, jelikož na správce se vztahují povinnosti o dalším uchování některých osobních údajů*“.
134. Účastník řízení tak postupoval v rozporu s povinnostmi stanovenými nařízením GDPR, když právo být zapomenut uplatnil nesprávně, neboť povinnosti stanovené zákonem o spotřebitelském úvěru představují právní úpravu, která má v daném případě přednost před nařízením GDPR. Účastník řízení proto nemůže před správním orgánem skrýt identifikační údaje spotřebitelů s odkazem na jejich právo být vymazán, resp. zapomenut.

b) Vyjádření účastníka řízení

135. V tomto bodě účastník řízení žádné vyjádření v *Doplnění odporu* a ani jindy neposkytnul.

c) Vypořádání námitek účastníka řízení a právní kvalifikace

136. Ustanovení § 78 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že poskytovatel spotřebitelského úvěru při poskytování spotřebitelského úvěru pořizuje dokumenty nebo jiné záznamy v rozsahu, který je nezbytný pro hodnověrné osvědčení řádného plnění jeho povinností stanovených tímto zákonem.

⁶⁸ <https://www.uoou.cz/6-prava-subjektu-udaj/d-27276> – Základní příručka k ochraně údajů, oddíl 6. Práva subjektu údajů

137. Ustanovení § 78 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že poskytovatel při plnění povinnosti podle odstavce 1 uchovává zejména dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, včetně údajů o spotřebiteli, které poskytl do databáze podle § 88 odst. 1 tohoto zákona. Ustanovení § 78 odst. 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že poskytovatel při plnění povinnosti podle odstavce 1 uchovává zejména záznamy z jiné komunikace mezi poskytovatelem a spotřebitelem dokládající vznik, změnu nebo zánik spotřebitelského úvěru, byly-li pořízeny, a je-li z této komunikace zřejmá totožnost spotřebitele.
138. K záležitostem popsaných nedostatků v uchovávání záznamů a zpětné rekonstruovatelnosti procesu posouzení úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, se účastník řízení v průběhu řízení nikterak nevyjádřil, a toto zjištění tak nerozporoval.
139. Správní orgán tedy zjistil, že účastník řízení v rámci svého procesu posouzení úvěruschopnosti žadatelů nepodchycoval do průkazné formy některé jeho součásti, které mohly jeho konečný výsledek podstatným způsobem ovlivnit a které byly způsobilé manifestovat, že proces posouzení úvěruschopnosti proběhl řádně. Zároveň účastník řízení v některých úvěrových případech neuchoval záznamy identifikačních údajů spotřebitele. Zpětná rekonstruovatelnost dat tak byla u účastníka řízení v podstatné části jeho činnosti související s poskytováním spotřebitelských úvěrů významně narušena, ne-li zcela znemožněna.
140. Na základě shora uvedených skutečností má tedy správní orgán za zjištěné a prokazané, že **účastník řízení tím, že**
v období od 1.9.2019 do 31.8.2020⁶⁹ při posouzení úvěruschopnosti žadatelů o úvěr nepořizoval, a tím pádem ani neuchoval
a) záznamy telefonických hovorů s žadateli o úvěr;
b) záznamy náhledů do katastru nemovitostí a/nebo na internetové stránky Mapy.cz ze strany svých pracovníků a
c) záznamy kontrol občanského průkazu žadatelů o úvěr a/nebo ověření zda nefigurují v insolvenčním rejstříku,
a dále ze všech v období od 17.9.2019 do 29.7.2020⁷⁰ poskytnutých spotřebitelských úvěrů v 39 úvěrových případech neuchoval jména a příjmení, data narození, jakož i další identifikační údaje spotřebitelů, kterým poskytl spotřebitelský úvěr, když v databázi svého CRM systému evidoval v těchto případech pouze čísla úvěrových smluv,
porušil ustanovení § 78 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a d) zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku osoby oprávněné poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

⁶⁹ Jedná se o kontrolované období.

⁷⁰ Jedná se o souhrnné období mezi dnem uzavření první a poslední z těch úvěrových smluv, u kterých účastník řízení poskytl správnímu orgánu údaje o úvěru pouze v podobě čísla smlouvy, tedy bez žádných dalších identifikačních údajů spotřebitelů, a to ze všech smluv, kterými sjednal spotřebitelský úvěr jiný než na bydlení a které jím byly uzavřeny v kontrolovaném období.

iv) Prodlení spotřebitele

a) Skutková zjištění

141. Pravidla a postupy pro jednání se spotřebiteli v prodlení zakotvil účastník řízení s účinností od 19.4.2018 (a datem poslední aktualizace 5.9.2019) mimo jiné ve svém vnitřním předpisu *Pravidla pro jednání se spotřebiteli, kteří jsou v prodlení a pravidla vymáhání pohledávek*⁷¹. V průběhu kontroly na místě účastník řízení uvedl⁷², že se snaží předcházet situacím, kdy se klient dostane do prodlení, a to zejména prostřednictvím možnosti prodloužení doby splatnosti a dále prostřednictvím slevy z poplatku v případě řádného splacení. Kromě toho mohl účastník řízení v případě prodlení spotřebitele po něm mimo jiné požadovat dvě smluvní pokuty ve výši 15 % z jistiny poskytnutého úvěru za porušení povinností nepeněžní povahy.
142. Spotřebitel byl ke včasnému splacení poskytnutého úvěru motivován ze strany účastníka řízení v případě prodlení se splacením ztrátou slevy na poplatku za poskytnutí úvěru neboli vynaložením dalších finančních prostředků nad náklady včasného splacení úvěru. Jak je uvedeno níže (srov. body 146. až 148. tohoto rozhodnutí), jednorázový poplatek za poskytnutí úvěru se účastník řízení ve Smlouvě zavazoval při splnění podmínky řádného a včasného splacení úvěru ponížít o slevu z tohoto poplatku. Poplatek za poskytnutí úvěru přitom například u úvěru ve výši 3 000 Kč poskytnutého se splatností 21 dní činil 2 633 Kč a v případě včas splaceného úvěru se snížil na 533 Kč, takže sleva z tohoto poplatku se rovnala 2 100 Kč. U úvěru ve výši 3 000 Kč poskytnutého se splatností 30 dní činil poplatek za poskytnutí úvěru 3 204 Kč a v případě včas splaceného úvěru se snížil na 744 Kč, takže sleva z tohoto poplatku se rovnala 2 460 Kč. Reálně tedy poplatek za poskytnutí úvěru ve výši 3 000 Kč za splnění podmínky jeho včasného splacení činil u úvěru poskytnutého se splatností 21 dní 18 % výše tohoto úvěru a u úvěru poskytnutého se splatností 30 dní 25 % výše tohoto úvěru.
143. V případě, že však spotřebitel nebyl schopen úvěr splatit včas, byla zde již zmíněná možnost prodloužení doby splatnosti úvěru za poplatek ve výši 20 % jistiny úvěru. Vzhledem k tomu, že prodloužování doby splatnosti úvěru měl účastník řízení nastaveno jako v podstatě bezlimitní, když k prodloužení splatnosti úvěru o 15 dní mohlo dojít až stokrát, mohla teoreticky nastat situace, že spotřebiteli by se splatnost původního úvěru prodloužila o více než 4 roky (1 500 dní) a jen na poplatcích za prodloužení by zaplatil dvacetinásobek původní jistiny úvěru.
144. Správní orgán si pravidla a postupy uplatňování poplatků a sankcí ze strany účastníka řízení vůči spotřebitelům v prodlení ověřil na Vzorku úvěrových případů, přičemž se zaměřil na ty úvěrové případy, u kterých se spotřebitelé dostali do prodlení s plněním dluhu (dále jen „Vzorek spotřebitelů v prodlení“). Správní orgán tedy ověřil postupy účastníka řízení vůči spotřebitelům v prodlení na základě Vzorku spotřebitelů v prodlení, který považuje za dostatečně reprezentativní, neboť se jedná o podmnožinu Vzorku úvěrových případů a byla tedy u něj uplatněna stejná kritéria výběru. Nadto správní orgán při výběru Vzorku spotřebitelů v prodlení dále zohlednil počet upomínek, jež byly odeslány spotřebitelům, přičemž bylo vybráno 8 úvěrových případů, kdy byla poslána jedna upomínka, 7 úvěrových případů, kdy byly poslány dvě upomínky a 17 úvěrových případů, kdy byly poslány tři upomínky. S tím souvisí i počet dní v prodlení, který byl rovněž zohledněn, přičemž bylo vybráno 10 úvěrových případů, kdy byl spotřebitel

⁷¹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: 9_Simfina_Pravidla_pro_jednani_a_vymahani_pohledavek_5-9-2019.pdf

⁷² viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

v prodlení po dobu kratší než jeden měsíc a 19 úvěrových případů, kdy byl spotřebitel v prodlení po dobu delší než dva měsíce.

145. Do prodlení s plněním dluhu vzniklého ze Smlouvy se dle Vzorku spotřebitelů v prodlení dostalo 33 spotřebitelů, jak je patrné z následující tabulky:

	Číslo smlouvy	Příjmení a jméno spotřebitele	Celkový počet dní v prodlení	Počet odeslaných písemných upomínek
1			30	1
2			25	2
3			226	3
4			22	2
5			200	3
6			174	3
7			97	2
8			25	2
9			8	1
10			2	0
11			349	3
12			249	3
13			339	3
14			89	3
15			319	3
16			242	2
17			2	1
18			263	3
19			10	1
20			25	2
21			94	3
22			22	2
23			227	3
24			77	3
25			1	1
26			2	0
27			83	3
28			6	0
29			160	3
30			167	3
31			167	3
32			183	3
33			24	2

146. Bod č. 4.4 Smlouvy⁷³ stanovil, že v případě, že spotřebitel splatí úvěr řádně a včas, zavazuje se účastník řízení poskytnout spotřebiteli slevu z poplatku za poskytnutí úvěru.

⁷³ viz <https://www.simplepujcka.cz/files/smlouva.pdf>

Nesplatil-li tedy spotřebitel úvěr řádně a včas, nárok na uvedenou slevu zanikl⁷⁴. Výslovně bylo v bodě č. 4.4 Smlouvy uvedeno: „Smluvní strany dále sjednávají a Úvěrovaný se touto Smlouvou zavazuje uhradit Úvěrujícímu jednorázový poplatek za poskytnutí Úvěru ve výši- Kč, který je splatný společně s jistinou Úvěru a úrokem. V případě, že Úvěrovaný vrátí Úvěr řádně a včas, zavazuje se Úvěrující poskytnout Úvěrovanému slevu z poplatku za poskytnutí Úvěru ve výši této slevy- Kč; v takovém případě uhradí Úvěrovaný Úvěrujícímu poplatek za poskytnutí Úvěru přímo ve výši po slevě.“. Z uvedeného tedy vyplývá, že sleva na poplatek za poskytnutí úvěru byla v případě, že spotřebitel splatí úvěr řádně a včas, uplatňována bez dalšího, tedy „automaticky“.

147. Výše poplatku za poskytnutí úvěru byla dále blíže stanovena v Ceníku, se kterým se spotřebitel musel v rámci procesu podání úvěrové žádosti seznámit⁷⁵, a odvíjela se od výše jistiny a délky splatnosti poskytnutého úvěru. Ceník byl podrobně strukturován tak, že spotřebitel v něm našel pro každou výpůjční částku na požadovanou dobu splatnosti přesnou výši úroku a poplatku. Zatímco výše úroku byla v jakékoliv fázi úvěru stejná, poplatek se uplatňoval v závislosti na tom, v jaké fázi úvěru spotřebitel úvěr splatil, popřípadě si prodloužil dobu splatnosti.

148. Účastník řízení správnímu orgánu potvrdil, že jeho systém byl nastaven následovně:

- „Včasné splacení“ (tj. nižší poplatek „po slevě“) – tento poplatek účastník řízení zásadně uplatňoval vždy v případě řádného splacení, avšak podle této části sazebníku postupoval i ve fázích, kdy byl spotřebitel v prodlení s plněním peněžitého dluhu v následujících případech: 1) Na základě odeslané písemné upomínky č. 1⁷⁶, kdy účastník řízení v této upomínce vždy dával spotřebiteli možnost do vyznačeného data uhradit dlužnou částku dle části sazebníku *Včasné splacení*. a 2) Na základě individuálního přístupu, kdy účastník řízení při kontrole na místě sdělil⁷⁷, že se snaží spotřebiteli vycházet maximálně vstříc a pokud má spotřebitel snahu situaci řešit, může mu umožnit úhradu dle sazebníku *Včasné splacení* i v pozdějších fázích, kdy je spotřebitel v prodlení, avšak vždy před fází soudního vymáhání.
- „Standardní podmínky“ (tj. vyšší poplatek „bez slevy“) – tento poplatek uplatňoval účastník řízení, jak při kontrole na místě sdělil⁷⁸, v situaci, kdy se spotřebitel dostal do určité fáze prodlení, resp. vždy jej uplatňoval v případě, že již zaslal spotřebiteli druhou upomínku, pokud nebyl uplatněn zmíněný individuální přístup.

149. Spotřebitel, který se dostal do prodlení s plněním svého dluhu, tedy zásadně ztrácel nárok na uplatnění podmínek „*Včasného splacení*“ Ceníku a musel poplatek uhradit v jeho plné výši dle „*Standardních podmínek*“⁷⁹. Uplatnění „*Standardních podmínek*“ tedy pro spotřebitele fakticky představovalo ztrátu slevy na poplatek za poskytnutí úvěru. Ztráta slevy na poplatek za poskytnutí úvěru tak pro spotřebitele představovala vynaložení dalších finančních prostředků nad rámec ceny včasné splaceného úvěru, a tedy určitou dodatečnou motivaci splatit úvěr včas.

⁷⁴ Správní orgán přitom vychází ze skutečnosti, že znění Smlouvy je standardní a že jde o smlouvy v právním slova smyslu adhezní, a účastník řízení proto postupuje ve všech případech stejně.

⁷⁵ Ceník účastníka řízení byl ke stažení na jeho internetových stránkách a rovněž byl spotřebiteli k dispozici na třetí straně webového formuláře pro podání žádosti o úvěr, kdy v tomto kroku požaduje účastník řízení po spotřebiteli souhlas, že se s Ceníkem seznámil.

⁷⁶ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *Priloha_c_1-1_upominka.pdf*

⁷⁷ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *2020.09.30_20.39_01.MP3* – čas od 00:21:30 do 00:23:00

⁷⁸ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: *2020.09.30_20.39_01.MP3* – čas od 00:21:30 do 00:23:00

⁷⁹ „Standardní podmínky“ uvedené v Ceníku nicméně ve skutečnosti představovaly podmínky, za jakých spotřebitel plnil, dostal-li se do prodlení s plněním dluhu. Naopak, splatil-li spotřebitel úvěr řádně a včas, dle Ceníku plnil dle podmínek „*Včasného splacení*“. Účastník řízení tedy v Ceníku používal termín „Standardní podmínky“ pro situaci, kdy spotřebitel neplnil dluh řádně.

150. Výše uvedené potvrdil účastník řízení v průběhu kontroly na místě, když uvedl⁸⁰ cit.: „*My to máme nastaveno, tak že máme ty upomínky a máme slevu na poplatek, když zaplatí včas, jinými slovy, pokud včas nezaplatí, chceme poplatek celý a na základě toho už neúčtujeme smluvní pokutu*“. Jak dále vyplývá z Protokolu o průběhu kontroly na místě⁸¹, účastník řízení rovněž uvedl: „*jediné účtované platby související s prodlením klienta jsou max. 3 zaslané upomínky dle ceníku (a současně klient ztratí nárok na slevu z poplatku za uzavření smlouvy)*“. Účastník řízení dále uvedl⁸², že sleva z poplatku v případně řádného splacení včas představuje jeden ze způsobů, jakými se snaží „*předcházet situacím, kdy se klient dostane do prodlení*“.
151. Z výše uvedených vyjádření účastníka řízení tedy vyplývá, že on sám řadí ztrátu slevy na poplatek za poskytnutí úvěru mezi platby související s prodlením a za způsob utvrzení dluhu spotřebitele. S ohledem na shora uvedené skutečnosti je ztráta slevy na poplatek způsob utvrzení dluhu a tedy sankční poplatek spojený s prodlením ve formě smluvní pokuty. Uvedené sankční zvýšení (tj. ztráta slevy na) poplatku za poskytnutí úvěru v případě prodlení spotřebitele je nutné z hlediska ustanovení § 122 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru považovat za smluvní pokutu, a to z následujících důvodů:
- a) nesplacením úvěru řádně a včas vzniká dle Smlouvy účastníku řízení právo požadovat po spotřebiteli sankční platbu ve výši rozdílu mezi poplatkem dle „*Standardních podmínek*“ a poplatkem v případě „*Včasného splacení*“ dle Ceníku, přičemž účelem takového ujednání je motivace dlužníka k řádnému a včasnému splacení dluhu a jeho sankcionování v případě prodlení s plněním dluhu;
 - b) ustanovení § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru obsahuje taxativní výčet plateb, které může věřitel po spotřebiteli požadovat, nesplácí-li spotřebitel úvěr řádně a včas, přičemž uvedená konstrukce ztráty slevy na poplatek za poskytnutí úvěru není ve výčtu uvedena a
 - c) pro posouzení právní povahy ujednání není rozhodný užitý právní pojem, nýbrž obsah ujednání, z něhož je zřejmé, k čemu směřovala vůle stran⁸³.
152. Lze tak shrnout, že účastníkem řízení uplatňovaná konstrukce „dvojího“ poplatku za poskytnutí úvěru, kdy dle bodu č. 4.4 Smlouvy spotřebiteli, který se dostane do prodlení, zaniká právo na slevu z poplatku za poskytnutí úvěru, je ve výši uvedené slevy fakticky smluvní pokutou, na kterou se dále vztahují omezení dle § 122 odst. 2 a 3 zákona o spotřebitelském úvěru.
153. V souvislosti s tímto závěrem správní orgán dále analyzoval Vzorek spotřebitelů v prodlení, přičemž učiněná zjištění shrnuje následující tabulka:

⁸⁰ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: 2020.09.30_20.39_01.MP3 – čas od 00:17:50 do 00:18:20

⁸¹ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

⁸² viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

⁸³ V souladu s logikou argumentace uvedené v rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 31 Cdo 2674/2014.

	Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Splatná částka dle standardního sazebníku	Splatná částka dle sazebníku při včasném splacení	Skutečná uplatněná výše smluvní pokuty ^{84 85}	Denní nárokovatelná smluvní pokuta v prodlení dle §122 odst. 2	Počet dnů, kdy byl spotřebitel v prodlení	Celková maximální nárokovatelná smluvní pokuta dle §122 odst. 2 (výpočet správního orgánu)	Částka uplatňovaná nad rámec limitu §122, odst. 2 (výpočet správního orgánu)
1			21 000 Kč	12 800 Kč	0 Kč	12,80 Kč	30	384,00 Kč	
2			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	25	96,00 Kč	2 364,00 Kč
3			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	226	867,84 Kč	1 592,16 Kč
4			12 600 Kč	7 680 Kč	4 920 Kč	7,68 Kč	22	168,96 Kč	4 751,04 Kč
5			5 700 Kč	3 600 Kč	2 100 Kč	3,60 Kč	200	720,00 Kč	1 380,00 Kč
6			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	174	668,16 Kč	1 791,84 Kč
7			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	97	372,48 Kč	2 087,52 Kč
8			8 000 Kč	5 500 Kč	2 500 Kč	5,50 Kč	25	137,50 Kč	2 362,50 Kč
9			13 300 Kč	8 400 Kč	0 Kč	8,40 Kč	8	67,20 Kč	
10			6 300 Kč	3 840 Kč	0 Kč	3,84 Kč	2	7,68 Kč	
11			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	349	1 340,16 Kč	1 119,84 Kč
12			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	249	956,16 Kč	1 503,84 Kč
13			21 000 Kč	12 800 Kč	8 200 Kč	12,80 Kč	339	4 339,20 Kč	3 860,80 Kč
14			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	89	341,76 Kč	2 118,24 Kč
15			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	319	1 224,96 Kč	1 235,04 Kč
16			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	242	929,28 Kč	1 530,72 Kč
17			6 300 Kč	3 840 Kč	0 Kč	3,84 Kč	2	7,68 Kč	
18			20 000 Kč	12 250 Kč	7 750 Kč	12,25 Kč	263	3 221,75 Kč	4 528,25 Kč
19			21 000 Kč	12 800 Kč	0 Kč	12,80 Kč	10	128,00 Kč	
20			6 300 Kč	3 840 Kč	0 Kč	3,84 Kč	25	96,00 Kč	
21			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	94	360,96 Kč	2 099,04 Kč
22			6 000 Kč	3 675 Kč	0 Kč	3,68 Kč	22	80,96 Kč	
23			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	227	871,68 Kč	1 588,32 Kč
24			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	77	295,68 Kč	2 164,32 Kč
25			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	1	3,84 Kč	2 456,16 Kč
26			5 400 Kč	3 405 Kč	0 Kč	3,41 Kč	2	6,81 Kč	
27			5 700 Kč	3 600 Kč	2 100 Kč	3,60 Kč	83	298,80 Kč	1 801,20 Kč
28			21 000 Kč	12 800 Kč	0 Kč	12,80 Kč	6	76,80 Kč	
29			6 000 Kč	3 675 Kč	2 325 Kč	3,68 Kč	160	588,80 Kč	1 736,20 Kč
30			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	167	641,28 Kč	1 818,72 Kč
31			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	167	641,28 Kč	1 818,72 Kč
32			18 000 Kč	11 350 Kč	6 650 Kč	11,35 Kč	183	2 077,05 Kč	4 572,95 Kč
33			6 300 Kč	3 840 Kč	2 460 Kč	3,84 Kč	24	92,16 Kč	2 367,84 Kč

154. Z této tabulky vyplývá, že účastník řízení v případě 24 spotřebitelů ze Vzorku spotřebitelů v prodlení účtoval spotřebitelům poplatek za „Standardních podmínek“ dle Ceníku. To však fakticky představovalo ztrátu slevy na poplatku za poskytnutí úvěru, když „standardní“ podmínky v konstrukci poplatků u účastníka řízení znamenají vlastně

⁸⁴ tj. rozdíl částek mezi standardním sazebníkem a sazebníkem při včasném splacení

⁸⁵ U devíti spotřebitelů, u kterých je v tomto sloupci uvedeno „0 Kč“, nebyl účastníkem řízení účtován poplatek za „Standardních podmínek“ dle Ceníku.

sankční navýšení původního poplatku. U všech 24 spotřebitelů uvedených shora pak výše uplatňované smluvní pokuty přesáhla maximální možnou výši smluvní pokuty, kterou dle ustanovení § 122 odst. 2 věty první zákona o spotřebitelském úvěru může účastník řízení vůči spotřebiteli uplatňovat. Částky, o něž uplatňovaná smluvní pokuta u každého konkrétního spotřebitele přesáhla zákonný limit, jsou uvedeny v posledním sloupci tabulky. Výjimka uvedená v ustanovení § 122 odst. 2 větě druhé zákona o spotřebitelském úvěru, tj. že omezení nepřesáhnout uplatněnou smluvní pokutou 0,1 % denně z částky, ohledně níž je spotřebitel v prodlení, se neuplatní, pokud je souhrn smluvních pokut v kalendářním roce nižší než 3 000 Kč a pokud výše smluvních pokut zahrnutých v tomto souhrnu uplatněných ve vztahu k prodlení s každou jednotlivou splátkou spotřebitelského úvěru činí nejvýše 500 Kč, byla správním orgánem hodnocena ve světle skutečnosti, že účastník řízení v kontrolovaném období poskytoval pouze jednorázové splatné úvěry, a v případě prodlení spotřebitele tedy musí být pro uplatnění předmětné výjimky kumulativně naplněna jednak podmínka, že souhrn všech pokut musí být nižší než 3 000 Kč, která by u 20 z 24 spotřebitelů naplněna byla, a jednak podmínka, že výše smluvních pokut zahrnutých v tomto souhrnu uplatněných ve vztahu k prodlení s každou jednotlivou splátkou spotřebitelského úvěru činí nejvýše 500 Kč, která u žádného spotřebitele naplněna nebyla.

155. Dalšími smluvními pokutami, které účastník řízení uplatňoval, byly smluvní pokuty uvedené v bodě 7.2 Smlouvy. Jedná se o **smluvní pokuty za porušení povinností nepeněžní povahy**. Účastník řízení mohl v případě prodlení dlužníka s některou z níže uvedených povinností požadovat smluvní pokutu ve výši 15 % z jistiny úvěru. Dle bodu 7.2 Smlouvy měl spotřebitel tyto povinnosti:

- a) povinnost vždy ke třetímu dni příslušného kalendářního měsíce, po dobu trvání úvěrového vztahu, předložit účastníku řízení písemně potvrzení o trvání zaměstnání či pracovního poměru, případně účastníka řízení informovat o skončení pracovního poměru a
- b) povinnost do pěti dnů od uzavření Smlouvy předložit účastníku řízení potvrzení příslušného okresního (obvodního) soudu dle úředně hlášeného pobytu spotřebitele, ne starší než tři měsíce, že vůči němu nejsou vedena soudní řízení.

156. Ke smluvním pokutám za porušení povinností nepeněžní povahy účastník řízení v průběhu kontroly na místě uvedl⁸⁶ cit.: „*Smluvní pokuty za porušení povinností nepeněžní povahy, a to zejména pokuta za nedodržení povinnosti písemně informovat kontrolovanou osobu (tj. účastníka řízení – pozn. správního orgánu) o trvání pracovního vztahu, ve výši 15 % z jistiny poskytnutého úvěru, mohou být účtovány i spotřebiteli, který je v prodlení.*“. Z vyjádření účastníka řízení tedy vyplývá, že tyto smluvní pokuty mohou být účtovány i spotřebiteli, který je v prodlení s plněním hlavního dluhu ze smlouvy, tedy v prodlení se splátkou nebo splátkami poskytnutého úvěru.

157. V návaznosti na uvedené vyjádření účastníka řízení se jej správní orgán v rámci výzvy č. 5 ze dne 23.11.2020 dotázal na systém uplatňování těchto smluvních pokut v praxi. Účastník řízení ve své odpovědi⁸⁷ uvedl cit.: „*Praxe evidence a administrace uplatňování smluvních pokut je prováděna kombinací jak manuálního postupu našeho zaměstnance, tak automatizovaně. Pokud smlouva (klient) nemá v našem systému nahrány požadované dokumenty (manuální postup), pak při administraci první upomínky je pokuta automatizovaně načtena. Kontrola upomínky a její správnosti je odpovědností našeho*

⁸⁶ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Protokol_o_kontrolu_signed.pdf

⁸⁷ viz spis Sp/2021/33/573 – příloha č. 9; č.l. 49 – CD → soubor: Odpoved_CNB_-_Vyzva_5.pdf

pracovníka (manuální postup). Jelikož i tyto pokuty spotřebitelům promíjíme, pokud uhradí úvěr včas nebo mají snahu se domluvit na přiměřeném splacení, nesplnění povinností před odesláním upomínky nesankcionujeme. Rovněž první pokutu dle bodu 7.2. smlouvy účtujeme maximálně 1x za celý smluvní vztah. Spotřebitel je na tyto povinnosti upozorněn jednak ve smlouvě, kterou musí uzavřít. Dále je zároveň upozorněn na našem webu prostřednictvím ceníku, ve kterém jsou uvedeny sankce za porušení těchto povinností.“.

158. Účastník řízení ve své odpovědi dále uvedl, že v rámci Vzorku spotřebitelů v prodlení žádný ze spotřebitelů písemné potvrzení o trvání či změně pracovního poměru a/nebo potvrzení soudu o vedených řízeních nedoložil.
159. Z odpovědi účastníka řízení tak vyplynulo, že předmětné smluvní pokuty za porušení povinností nepeněžní povahy uplatňoval až při administraci první upomínky, tedy v okamžiku, kdy byl spotřebitel v prodlení s plněním hlavního dluhu ze smlouvy. Takto účastník řízení postupoval navzdory skutečnosti, že dle bodu 7.2 Smlouvy mohl tyto pokuty uplatňovat již pět dnů po uzavření úvěrové smlouvy, resp. každý třetí den kalendářního měsíce po dobu trvání úvěrového vztahu. Ačkoli tedy bylo pro možnost uplatnění předmětných smluvních pokut rozhodným okamžikem prodlení s plněním akcesorického dluhu nepeněžního charakteru, účastník řízení uplatnění těchto smluvních pokut fakticky vázal na prodlení spotřebitele s plněním hlavního dluhu. Uvedenou skutečnost potvrdila i analýza Vzorku spotřebitelů v prodlení, z níž vyplynulo, že všichni spotřebitelé, u kterých byly smluvní pokuty za porušení povinností nepeněžní povahy uplatněny, byli zároveň v prodlení s plněním hlavního dluhu ze Smlouvy. Provedená analýza Vzorku spotřebitelů v prodlení rovněž potvrdila, že žádná z úvěrových složek neobsahovala požadované písemné potvrzení o trvání či změně pracovního poměru a/nebo potvrzení soudu, že vůči spotřebiteli nejsou vedena žádná soudní řízení, což jen dokládá, že účastník řízení tato uvedená potvrzení po spotřebitelích zřejmě ani aktivně nepožadoval.
160. Na základě výše uvedeného lze dospět k závěru, že účastník řízení dané smluvní pokuty za porušení povinností nepeněžní povahy ve skutečnosti neuplatňoval průběžně za účelem vymožení předložení mu předmětných potvrzení, ale toliko za účelem sankce spotřebitelů, kteří jsou v prodlení s plněním hlavního dluhu.
161. Správní orgán při analýze Vzorku spotřebitelů v prodlení dále zohlednil zjištění, která dokládají, že výše smluvní pokuty, kterou představuje ztráta slevy na poplatku za poskytnutí úvěru v případě prodlení spotřebitele, přesahuje omezení stanovené v ustanovení § 122 odst. 2 věty první zákona o spotřebitelském úvěru. Toto omezení se ale vztahuje pouze na prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy. Na smluvní pokuty za porušení povinností nepeněžní povahy figurující v souhrnu výše všech uplatněných smluvních pokut se vztahuje omezení stanovené v ustanovení § 122 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru, na jehož dodržování se správní orgán rovněž zaměřil.
162. Při tom správní orgán zjistil, že pro posouzení, zda účastníkem řízení uplatňované smluvní pokuty v souhrnu nepřesahují omezení uvedená v ustanovení § 122 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru, tedy zda nepřesahují součin čísla 0,5 a celkové výše spotřebitelského úvěru, nebo nejvýše 200 000 Kč, je nutné sečíst souhrn výše obou smluvních pokut za porušení povinností nepeněžní povahy, byly-li uplatněny, a výše smluvní pokuty, kterou představuje ztráta slevy na poplatku za poskytnutí úvěru v případě prodlení spotřebitele.

163. Výsledný souhrn všech účastníkem řízení uplatněných smluvních pokut v případě jednotlivých spotřebitelů pak dokládá, že tento v případě 24 spotřebitelů ze Vzorku spotřebitelů v prodlení účtoval těmto spotřebitelům smluvní pokuty ve výši přesahující omezení stanovená v ustanovení § 122 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru, jak je patrné z následující tabulky:

	Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Skutečná uplatněná výše smluvní pokuty ^{88 89}	Smluvní pokuta za porušení povinností nepeněžní povahy	Souhrnná výše všech účastníkem řízení uplatňovaných smluvních pokut	Maximální nárokovatelná výše smluvní pokuty dle §122 odst. 3 (výpočet správního orgánu) ⁹⁰	Částka uplatňovaná nad rámec limitu § 122 odst. 3 (výpočet správního orgánu)
1			0 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	5 000 Kč	
2			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
3			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
4			4 920 Kč	1 800 Kč	6 720 Kč	3 000 Kč	3 720 Kč
5			2 100 Kč		2 100 Kč	1 500 Kč	600 Kč
6			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
7			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
8			2 500 Kč	1 500 Kč	4 000 Kč	2 500 Kč	1 500 Kč
9			0 Kč	0 Kč	0 Kč	3 500 Kč	
10			0 Kč		0 Kč	1 500 Kč	
11			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
12			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
13			8 200 Kč	3 000 Kč	11 200 Kč	5 000 Kč	6 200 Kč
14			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
15			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
16			2 460 Kč		2 460 Kč	1 500 Kč	960 Kč
17			0 Kč	0 Kč	0 Kč	1 500 Kč	
18			7 750 Kč	3 000 Kč	10 750 Kč	5 000 Kč	5 750 Kč
19			0 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	5 000 Kč	
20			0 Kč	900 Kč	900 Kč	1 500 Kč	
21			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
22			0 Kč		0 Kč	1 500 Kč	
23			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
24			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
25			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
26			0 Kč		0 Kč	1 500 Kč	
27			2 100 Kč	900 Kč	3 000 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč
28			0 Kč		0 Kč	5 000 Kč	
29			2 325 Kč		2 325 Kč	1 500 Kč	825 Kč
30			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč
31			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč

⁸⁸ tj. rozdíl částek mezi standardním sazebníkem a sazebníkem při včasném splacení

⁸⁹ U devíti spotřebitelů, u kterých je v tomto sloupci uvedeno „0 Kč“, nebyl účastníkem řízení účtován poplatek za „Standardních podmínek“ dle Ceníku.

⁹⁰ tj. celková výše spotřebiteli poskytnutého úvěru podělená dvěma (= součin čísla 0,5 a celkové výše spotřebitelského úvěru)

32			6 650 Kč	3 000 Kč	9 650 Kč	5 000 Kč	4 650 Kč
33			2 460 Kč	900 Kč	3 360 Kč	1 500 Kč	1 860 Kč

b) Vyjádření účastníka řízení

164. V tomto bodě účastník řízení žádné vyjádření v Doplnění odporu a ani jindy neposkytnul.

c) Vypořádání námitek účastníka řízení a právní kvalifikace

165. Ustanovení § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že věřitel může pro případ prodlení spotřebitele s plněním dluhu vyplývajícího ze smlouvy o spotřebitelském úvěru sjednat pouze a) právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vznikly v souvislosti s prodlením spotřebitele; pokud byla ujednána náhrada vyšší, považuje se v této části za smluvní pokutu, b) úroky z prodlení, jejichž výše nesmí přesáhnout výši stanovenou právním předpisem upravujícím úroky z prodlení, nebo c) smluvní pokutu.
166. Ustanovení § 122 odst. 2 věta první zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že uplatněná smluvní pokuta nesmí přesáhnout 0,1 % denně z částky, ohledně níž je spotřebitel v prodlení, je-li spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy. Uvedené omezení se dle ustanovení § 122 odst. 2 věty druhé zákona o spotřebitelském úvěru neuplatní na souhrn smluvních pokut uplatněných do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným, pokud je tento souhrn pokut v kalendářním roce, v němž nebo v jehož části byl spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy, nižší než 3 000 Kč a pokud výše smluvních pokut zahrnutých v tomto souhrnu uplatněných ve vztahu k prodlení s každou jednotlivou splátkou spotřebitelského úvěru činí nejvýše 500 Kč.
167. Ustanovení § 122 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že souhrn výše všech uplatněných smluvních pokut nesmí přesáhnout součin čísla 0,5 a celkové výše spotřebitelského úvěru, nejvýše však 200 000 Kč.
168. K záležitosti popsaného uplatňování smluvních pokut přesahujících zákonné limity v případech spotřebitelů, kteří byli v prodlení s plněním povinnosti peněžité i nepeněžité povahy, se účastník řízení v průběhu řízení nikterak nevyjádřil, a toto zjištění tak nerozporoval.
169. Výše popsaná kontrolní zjištění správního orgánu dokládají, že účastník řízení v případě prodlení spotřebitele s plněním peněžitého dluhu uplatňoval ztrátu slevy na poplatku za poskytnutí úvěru, kterou je nutné považovat za smluvní pokutu ve smyslu ustanovení § 122 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. Předmětnou smluvní pokutu pak účastník řízení uplatnil v případě 24 spotřebitelů tak, že tato přesáhla 0,1 % denně z částky, ohledně níž byli spotřebitelé v prodlení.
170. Kontrolní zjištění dále dokládají, že účastník řízení účtoval spotřebitelům i smluvní pokuty za porušení povinností nepeněžní povahy, které v případě 24 spotřebitelů společně se smluvní pokutou v podobě ztráty slevy na poplatku za poskytnutí úvěru ve svém souhrnu přesáhly součin čísla 0,5 a celkové výše spotřebitelského úvěru, což je v rozporu s omezením stanoveným v ustanovení § 122 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru.

- ### **Obecné námitky účastníka řízení k vyměření uložené sankce a jejich vypořádání**

- ⁹¹ Jedná se o kontrolované období.

dotkl zájmu spotřebitele na přiměřeném limitování jeho finančních nákladů v případě, že se dostane do prodlení s plněním povinnosti peněžité nebo nepeněžité povahy vyplývající z jemu poskytnutého spotřebitelského úvěru. Dle názoru účastníka řízení se však rovněž jedná o přestupek ohrožovací, a to na základě skutečnosti, že ke škodlivému následku dojde již nastavením slovních podmínek smluvní pokuty v rozporu s ustanovením § 122 zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení v této souvislosti odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 8 As 50/2015 – 39, dle kterého ohrožovací následek znamená vyvolání stavu, který představuje pro objekt přestupku (tedy pro určitý zájem společnosti chráněný zákonem) hrozbu jeho poruchy neboli stav nebezpečí.

175. Účastník řízení v Doplnění odporu zdůraznil, že po ukončení kontrolního šetření do vydání příkazu přijal nápravná opatření, na základě kterých byl odstraněn ohrožovací následek přestupků kladených mu za vinu. Přijatými nápravnými opatřeními tak bylo odstraněno ohrožení zákonem o spotřebitelském úvěru chráněných zájmů, přičemž se jedná o polehčující okolnost, která je navíc přímo uvedena v demonstrativním výčtu ustanovení § 39 přestupkového zákona v jeho písmenu c). Tuto polehčující okolnost však správní orgán dle účastníka řízení při výměře sankce nezohlednil.
176. Dle názoru účastníka řízení by pak měla být správním orgánem při vyměření sankce zohledněna ta skutečnost, že jeho pochybení v případě druhého přestupku je do značné míry konzumováno jeho pochybením v případě prvního přestupku. Pokud má totiž poskytovatel úvěru nesprávně nastavena pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr ve smyslu ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, musí se pak logicky tyto nedostatky projevit i při jejich aplikaci v rámci posouzení konkrétní žádosti o úvěr ve smyslu ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. V případě prvního i druhého přestupku jsou účastníku řízení vytýkána ta samá pochybení, tedy vyžadování pouze jednoho dokladu o příjmech, nestanovení jeho maximálního stáří nebo nesprávné vyhodnocování výdajů žadatele o úvěr. Fakticky pak bylo v rámci Příkazu penalizováno jediné jednání účastníka řízení dvakrát, a to jak v případě prvního přestupku, tak v případě druhého přestupku. Dle názoru účastníka řízení se tak jedná o porušení zákazu dvojího přičítání téže okolnosti při ukládání trestu.
177. Účastník řízení je dále toho názoru, že jemu uložená výše pokuty nekoresponduje s pokutami uloženými jiným nebankovním poskytovatelům spotřebitelských úvěrů a jejich majetkovými poměry ve vztahu k jimi spáchaným přestupkům a jejich závažnosti. Konkrétně zmínil účastník řízení pokutu 750 000 Kč uloženou rozhodnutím č.j. 2022/102661/570 ze dne 6.10.2022 společnosti IMMO Leasing, SE, IČO 242 47 014, se sídlem Rohanské nábřeží 693/10, 186 00 Praha 8 – Karlín (dále jen „společnost IMMO Leasing“). V případě tohoto nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů se dle účastníka řízení stejně jako v jeho případě jednalo o celkem čtyři přestupky spáchané ve vícečinném souběhu nestejnorodém, přičemž majetkové poměry tohoto nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů, ze kterých správní orgán vycházel při uložení pokuty, byly v případě vlastního kapitálu 32 176 000 Kč (v případě účastníka řízení činil jeho vlastní kapitál 28 668 000 Kč) a v případě výsledku hospodaření za účetní období 4 335 000 Kč (v případě účastníka řízení byl jeho výsledek hospodaření po zdanění 2 406 000 Kč).
178. Účastník řízení uzavřel srovnání svého případu s případem společnosti IMMO Leasing tak, že ačkoli se oba dva dopustili obdobných přestupků a pokuta jim oběma byla uložena

za totožný (nejzávažnější) přestupek, byla společnosti IMMO Leasing uložena pokuta o 250 000 Kč nižší, a to s totožnými polehčujícími okolnostmi, přičemž však její majetkové poměry byly lepší, než jsou majetkové poměry účastníka řízení. Účastník řízení tak jemu v Příkaze uloženou pokutu považuje za disproporční a diskriminační ve vztahu k pokutě uložené společnosti IMMO Leasing. Proto účastník řízení navrhl, aby správní orgán ve svém rozhodnutí snížil uloženou pokutu na 500 000 Kč.

179. V souvislosti s názorem účastníka řízení, že při stanovení sankce by mělo být přihlíženo k tomu, že ještě před vydáním Příkazu aktivně přijal opatření k nápravě všech nedostatků, připomíná správní orgán, že nemůže automaticky vzít jako polehčující okolnost to, že účastník řízení deklaroval snahu o odstranění svých pochybení do budoucna prostřednictvím nápravných opatření. Sama skutečnost, zda účastník řízení skutečně efektivně změnil své postupy a interní procesy, tak jak deklaroval, může být zjištěna, resp. ověřena až při další následné kontrole provedené správním orgánem.
180. Přesvědčení účastníka řízení, že dle ustanovení § 39 písm. c) přestupkového zákona mělo být jako k polehčující okolnosti přihlédnuto k tomu, že přijetím nápravných opatření napomáhal k odstranění škodlivých následků přestupků, správní orgán zásadně nesdílí, neboť si lze těžko představit, že by následným zavedením jakýchkoliv opatření k nápravě mohl být odstraněn škodlivý následek předchozích a již proběhlých deliktů. V případě všech ve výroku specifikovaných deliktů totiž již ke škodlivému následku vždy došlo (byl ohrožen řádný průběh a spolehlivost výsledku procesu posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, byla ohrožena zpětná rekonstruovatelnost všech součástí procesu podání úvěrové žádosti a posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr a byla ohrožena přiměřená limitace finančních nákladů spotřebitele v případě, že se dostal do prodlení s plněním povinnosti peněžité nebo nepeněžité povahy vyplývající z jemu poskytnutého spotřebitelského úvěru), a ten tak už nemůže být z logiky věci zpětně odstraněn. Nápravnými opatřeními tak byl eventuálně odstraněn ohrožovací následek až u budoucích potenciálních přestupků, a k jejich spáchání tak nedošlo. Nicméně skutečnost přijatých nápravných opatření ve vztahu k definovaným a sankcionovaným přestupkům správní orgán jako polehčující okolnost při výměře sankce nemohl zohlednit.
181. Správní orgán dále nesouhlasí s účastníkem řízení v tom, že by měla být správním orgánem při vyměření sankce zohledněna ta skutečnost, že jeho pochybení v případě přestupku ad ii) je do značné míry konzumováno jeho pochybením v případě přestupku ad i). Je sice pravda, že pokud má poskytovatel úvěru špatně nastavena svá pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, zpravidla se pak nutně tyto nedostatky projeví i v rámci posouzení konkrétní žádosti o úvěr, jsou-li tato pravidla a postupy důsledně aplikovány. Účastník řízení však v případě daných dvou přestupů rozhodně nejsou vytýkána ta samá pochybení, jak se domnívá, nýbrž v případě přestupku ad i) je to nezavedení a neudržování vhodných a přiměřených pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, zatímco v případě přestupku ad ii) je to poskytnutí spotřebitelských úvěrů bez toho, že by před uzavřením smlouvy o úvěru došlo k řádnému posouzení úvěruschopnosti jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací. Oba předmětné delikty tak mají různé skutkové podstaty. Zásadně tedy nelze přisvědčit tvrzení účastníka řízení, že fakticky je v tomto řízení sankcionováno jediné jeho jednání dvakrát, když jsou zcela zjevně sankcionována dvě jeho odlišná jednání. Až spíše zmateně působí paralelní poznámka účastníka řízení, že se zde jedná o porušení zákazu dvojího přičítání téže okolnosti při ukládání trestu.

182. Pokud se jedná o tvrzení účastníka řízení, že jemu v Příkaze nepravomocně uložená pokuta 1 000 000 Kč svou výší neodpovídá pokutám uloženým jiným nebankovním poskytovatelům spotřebitelských úvěrů za obdobně závažné spáchané přestupky, když účastník řízení ale konkrétně zmiňuje pouze pokutu 750 000 Kč uloženou pravomocně ke dni 19.10.2022 společnosti IMMO Leasing, uvádí správní orgán, že účastník řízení zde srovnává naprosto neporovnatelné. Společnost IMMO Leasing totiž poskytovala zejména spotřebitelské úvěry na bydlení zajištěné zástavním právem, přičemž takto uzavřela pouhých 13 smluv za období jednoho roku (od 1.6.2020 do 31.5.2021) o celkovém objemu poskytnutých úvěrů 34 573 000 Kč. Oproti tomu účastník řízení poskytoval mikroúvěry, když jen za období jednoho roku (od 1.9.2019 do 1.9.2020) poskytnul celkem 3 135 úvěrů s celkovým objemem 14 648 000 Kč. Dopad jednání účastníka řízení na počet spotřebitelů byl tak v porovnání se společností IMMO Leasing (která má mnohonásobně méně klientů) absolutně nesrovnatelný. U společnosti IMMO Leasing byla zjištěna pochybení u deseti případů úvěrových smluv, zatímco u účastníka řízení došlo k porušení v počtu případů blížícím se třiceti. Samostatnou záležitostí je pak dopad na spotřebitele zavedených nikoli vhodných a přiměřených pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr u subjektu poskytujícího ve velkém počtu případů mikroúvěry.
183. Pokuta uložená společnosti IMMO Leasing byla dokonce za celkem pět spáchaných různých přestupků, nikoli za čtyři přestupky, jak nesprávně uváděl účastník řízení v Doplnění odporu, avšak většina těchto přestupků se týkala zajištění spotřebitelského úvěru na bydlení a ocenění předmětu tohoto zajištění, případně nezajištění nezávislosti osob, které takové ocenění prováděly. Majetkové poměry společnosti IMMO Leasing byly sice srovnatelné s majetkovými poměry účastníka řízení (nebo i o něco lepší), avšak jedná se v tomto případě jen o jeden z více aspektů, ke kterým správní orgán při stanovení výše uložené pokuty přihlíží. V Příkaze uložená pokuta pak rozhodně nikterak nevybočila z praxe správního orgánu při ukládání sankcí⁹² v segmentu nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů [srov. rozhodnutí v případech subjektů zcela srovnatelných s účastníkem řízení počtem jimi uzavřených úvěrových smluv a objemem poskytnutých úvěrů za stejně dlouhé časové období, kterým byla uložena rovněž pokuta 1 000 000 Kč – společnost FINSPLACE s.r.o. (rozhodnutí nabylo právní moci dne 14.4.2023) a společnost SIM PŮJČKA s.r.o. (rozhodnutí nabylo právní moci dne 20.10.2022)], a proto jakékoliv snižování pokuty, a už vůbec ne tak výrazné, jak si představuje účastník řízení, tedy určitě není na místě. Správní orgán zároveň upozorňuje i na případy srovnatelných subjektů s účastníkem řízení, kterým byla uložena mnohem vyšší pokuta, a to pokuta 4 000 000 Kč – společnost Creditstar Czech s.r.o. (rozhodnutí nabylo právní moci dne 11.12.2020) a společnost CFG Credit a.s. (rozhodnutí nabylo právní moci dne 26.7.2024).

Sankce

184. Správní orgán k výše uvedenému konstatuje, že účastník řízení je **profesionálním subjektem** působícím v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů v době spáchání v tomto rozhodnutí sankcionovaných přestupků již více než tři a půl roku⁹³ a podle nové právní úpravy pak dva a půl roku, a proto není možné zcela přejít jeho pochybení, když jimi byly naplněny skutkové podstaty celkem čtyř různých přestupků. Účastník řízení by

⁹² Pravomocná rozhodnutí v řízeních vedených správním orgánem s nebankovními poskytovateli spotřebitelských jsou dostupná na: www.cnb.cz → záložka Dohled a regulace → záložka Výkon dohledu → záložka Pravomocná rozhodnutí → záložka Pravomocná rozhodnutí v řízeních zahájených po datu 1. 1. 2009 → Segment: Nebankovní poskytovatelé spotřebitelského úvěru

⁹³ Podle přechodí právní úpravy disponoval účastník řízení příslušným živnostenským oprávněním k poskytování spotřebitelských úvěrů od 6.2.2016.

vzhledem ke svému nikoli krátkému působení v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů měl znát základní předpis upravující tuto oblast a dodržovat povinnosti z tohoto předpisu vyplývající. Stejně tak by mu měla být známa judikatura vyšších soudů, která se problematikou posuzování úvěruschopnosti dlouhodobě zabývá.

185. Ustanovení § 158 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že **přestupky** podle tohoto zákona **projednává Česká národní banka**. Správní orgán byl tak legitimován projednat všechny předmětné přestupky.
186. Účastník řízení svým jednáním spáchal následující přestupky: ad i) přestupek nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, ad ii) přestupek osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023, ad iii) přestupek osoby oprávněné poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru a ad iv) přestupek osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru. Za spáchání přestupku ad i) je podle ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru možné uložit pokutu do 20 000 000 Kč. Za spáchání přestupku ad ii) je podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru možné uložit pokutu do 20 000 000 Kč. Za spáchání přestupku ad iii) je podle ustanovení § 153 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru možné uložit pokutu do 5 000 000 Kč. Za spáchání přestupku ad iv) je podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru možné uložit pokutu do 20 000 000 Kč.
187. Ustanovení § 35 přestupkového zákona zmocňuje správní orgán k **uložení** za přestupek **správního trestu** v podobě napomenutí, **pokuty**, zákazu činnosti, propadnutí věci nebo náhradní hodnoty nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Speciální úprava v ustanovení § 46e odst. 2 zákona o České národní bance dále zmocňuje správní orgán, že může uložit rovněž opatření k nápravě nebo odejmout oprávnění k činnosti podle příslušného právního předpisu.
188. V popsaném případě se stále jeví jako nejefektivnější prostředek, který zajistí splnění individuálně a generálně preventivního i represivního účelu sankce **uložení pokuty** dle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, které umožňuje správnímu orgánu uložit za přestupek ad ii) pokutu **do 20 000 000 Kč**.
189. Správní orgán při **určování druhu správního trestu** a jeho výměry přihlížel v souladu s ustanovením § 37 odst. 2 písm. a), c) a g) přestupkového zákona k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti účastníka řízení. Zmíněné ustanovení § 37 přestupkového zákona upravuje demonstrativní výčet faktorů, z nichž bylo možné vzhledem k charakteru přestupků uplatnit pouze výše jmenované.
190. Podle ustanovení § 38 přestupkového zákona je **povaha a závažnost** přestupku dána zejména: a) významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, b) významem a rozsahem následku přestupku, c) způsobem spáchání přestupku, d) okolnostmi spáchání přestupku, f) délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele a g) počtem jednotlivých dílčích útoků, které tvoří pokračování v přestupku.

191. Účastník řízení tedy svým jednáním spáchal přestupek nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, přestupek osoby oprávněné poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru a přestupky osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31.12.2023 a podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru. Takové **porušení** předpisů upravujících oblast poskytování spotřebitelských úvěrů hodnotí správní orgán v jeho celkovém rozsahu jako **vysoce závažné povahy**, neboť je dáno obzvláště typovou závažností tří ze čtyř spáchaných přestupků, které všechny mají horní hranici pokuty ve výši 20 000 000 Kč, tedy nejvyšší možnou pokutu, kterou lze podle zákona o spotřebitelském úvěru uložit.
192. Pokud jde o **dotčené nebo ohrožené zájmy chráněné zákonem**, byly tyto u přestupků ad i) a ad ii) shodné, když jimi byl ohrožen chráněný zájem na řádném průběhu procesu posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a spolehlivosti jeho výsledku, resp. zájem klientů na tom, aby jim nebyl poskytnut spotřebitelský úvěr, který nebudou schopni splácet, a pouze se jím v konečném důsledku zhorší jejich celková finanční situace. Přestupek ad iii) ohrozil chráněný zájem na zpětné rekonstruovatelnosti všech součástí procesu podání úvěrové žádosti a posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr. Přestupek ad iv) vedl k ohrožení zájmu na ochraně spotřebitele při poskytování spotřebitelských úvěrů, resp. se v konečném důsledku přímo dotkl zájmu spotřebitele na přiměřeném limitování jeho finančních nákladů v případě, že se dostane do prodlení s plněním povinnosti peněžité nebo nepeněžité povahy vyplývající z jemu poskytnutého spotřebitelského úvěru.
193. Co se týká **způsobu porušení** předpisu upravujícího oblast poskytování spotřebitelských úvěrů, považuje správní orgán přestupek ad iv) za delikt **komisivní povahy**, neboť účastník řízení se v tomto případě dopustil aktivního konání, které mu zákonná úprava zapovídala (tj. při prodlení spotřebitele s plněním povinnosti peněžité i nepeněžité povahy uplatňovat smluvní pokutu přesahující zákonný limit). Přestupky ad i) až iii) považuje správní orgán za delikty **smíšené povahy**, a to z části **omisivní**, neboť účastník řízení se v tomto případě dopustil opomenutí, resp. nekonání tam, kde mu zákonná ustanovení povinnost nějakým způsobem konat ukládala [tj. ad i) zavést a udržovat vhodná a přiměřená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, ad ii) posuzovat úvěruschopnost jednotlivých žadatelů o prodloužení doby splatnosti úvěru bezprostředně před každým prodloužením splatnosti úvěru a ad iii) pořizovat a uchovávat záznamy jsoucí součástí procesu podání úvěrové žádosti nebo procesu posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr] a z části **komisivní**, neboť účastník řízení se v tomto případě dopustil aktivního konání, které mu zákonná úprava zapovídala [tj. ad i) mít nastavené postupy pro ověřování výdajů žadatelů o úvěr tak, že jsou brány v úvahu neověřené údaje, ad ii) při posouzení úvěruschopnosti žadatelů o úvěr vycházet při ověřování výše jejich příjmů z neaktuálních dokladů o příjmech a neověřených nákladů na bydlení, osobních výdajů a závazků žadatelů o úvěr a ad iii) vymazat z databáze svého systému identifikační údaje o spotřebitelích].
194. K **rozsahu porušení** právních předpisů správní orgán konstatuje, že se v daném případě jedná o souběh přestupků, a to vícečinný souběh nestejnorodý. Správní orgán proto při stanovení výše sankce vycházel ze zásady absorpce, kdy jsou sbíhající se přestupky postiženy pouze sankcí, která je zákonem stanovena za nejtěžší z nich, a v případě, že zákon stanoví pro sbíhající se přestupky shodné rozpětí sankcí, je potom ukládána

sankce za přestupek nejzávažnější. Vzhledem k tomu, že zákon o spotřebitelském úvěru u přestupků ad i), ii) a iv) stanoví shodné rozpětí sankcí, a to vyšší než u přestupku ad iii), správní orgán posoudil jako nejzávažnější ze všech přestupků přestupek ad ii), tj. přestupek spočívající ve velmi závažných nedostatcích účastníkem řízení prováděného posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr. Správní orgán při úvaze o konkrétní výši sankce přihlížel v rámci zákonem stanoveného rozpětí též k tomu, že se účastník řízení při své činnosti dopustil ještě dalších přestupků, přičemž tato skutečnost zvyšuje závažnost sankcionovaného protiprávního jednání a projevuje se přísnější sankcí (projev prvku asperačního při použití absorpční zásady).

195. Jako k **okolnosti, za níž byly přestupky spáchány**, přihlédl správní orgán především ke skutečnosti, že drtivá většina jednotlivých dílčích porušení zákona upravujícího práva a povinnosti při poskytování spotřebitelského úvěru měla u účastníka řízení v případě většiny spáchaných přestupků zcela jednoznačně **systémový charakter**, když naprosto stejné nedostatky byly v jeho činnosti v rámci celého kontrolovaného období shledány, co se týče jednak především posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr při poskytování spotřebitelských úvěrů, a dále co se týče i nepořizování a neuchovávání záznamů jsoucích součástí procesu podání úvěrové žádosti nebo procesu posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr. U těchto účastníkem řízení spáchaných porušení tak nelze v žádném případě hovořit o ojedinělosti a správní orgán byl nucen k této skutečnosti přihlídnout jako k **přítěžující okolnosti**. To, že se účastník řízení vytýkaných přestupků dopouštěl primárně v důsledku systémově vadného nastavení svých postupů a procesů, nelze obhájit toliko tvrzenou nejasností požadavků nového zákona nebo jinou interpretací právních předpisů, a není to určitě nic, co by mohlo a mělo být naopak zohledněno jako polehčující okolnost na straně účastníka řízení.
196. Co se týče otázky **zavinění**, jedná se o delikty založené na objektivní odpovědnosti, a proto konkrétní zavinění není třeba zkoumat. Pokud jde o **účinek protiprávního jednání** účastníka řízení, k naplnění skutkové podstaty těchto přestupků dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku zákazníků či nikoli. Vznik škody netvoří obligatorní znak skutkové podstaty těchto přestupků.
197. Se stejnou pečlivostí, s jakou správní orgán zjišťoval a hodnotil přítěžující okolnosti protiprávního jednání účastníka řízení, vyhledával i **skutečnosti svědčící ve prospěch** účastníka řízení. Správní orgán vzal při tom jako **polehčující okolnost** v úvahu skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno, a účastník řízení tak nebyl za žádný přestupek ani trestán.
198. Pokud jde o **materiální stránku přestupků** a její posouzení správním orgánem, tak má tento za to, že ve vztahu k jednotlivým vytýkaným porušením vždy dostatečně formuloval, k jakým porušením zájmů chráněných zákonem došlo, neboli v čem spočívala společenská škodlivost daného jednání.
199. Pokud se má správní orgán vyjádřit k **povaze činnosti účastníka řízení**, pak lze konstatovat, že účastník řízení jako subjekt, jehož jednou z hlavních podnikatelských činností je poskytování spotřebitelských úvěrů, by měl při této činnosti přistupovat k povinnostem vyplývajícím z požadavku řádného posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr a obecně k administrování poskytnutí spotřebitelského úvěru maximálně zodpovědně a vyvarovat se jakýchkoli porušení zákona o spotřebitelském úvěru. V činnosti účastníka řízení vztahující se k oblasti posuzování úvěruschopnosti žadatele

o úvěr však správní orgán nespatřuje povahu řádného poskytování spotřebitelských úvěrů. I k tomu pak správní orgán přihlédl při stanovování výše uložené pokuty.

200. Správní orgán se zabýval také **majetkovými poměry** účastníka řízení, přičemž ještě před zahájením řízení zjistil, že podle rozvahy ke dni 31.12.2021 činil vlastní kapitál účastníka řízení 28 668 000 Kč a podle výkazu zisku a ztráty ke dni 31.12.2021 byl výsledek hospodaření účastníka řízení po zdanění 2 406 000 Kč (spis – č.l. 12). V průběhu řízení pak správní orgán ověřil **aktuální majetkové poměry** účastníka řízení, přičemž podle rozvahy ve zkráceném rozsahu ke dni 31.12.2022 činil vlastní kapitál účastníka řízení 31 771 000 Kč (spis – č.l. 86) a podle výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31.12.2022 byl výsledek hospodaření účastníka řízení po zdanění 3 942 000 Kč (spis – č.l. 88) a podle rozvahy ve zkráceném rozsahu ke dni 31.12.2023 činil vlastní kapitál účastníka řízení 35 124 000 Kč (spis – č.l. 90) a podle výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31.12.2023 byl výsledek hospodaření účastníka řízení po zdanění 3 353 000 Kč (spis – č.l. 92). Pakliže má tedy správní orgán zhodnotit dlouhodobé majetkové poměry účastníka řízení, lze konstatovat, že účastník řízení vykazuje v posledních třech letech v průměru výsledek hospodaření po zdanění v částce přibližně 3 230 000 Kč a výši vlastního kapitálu v průměru v částce přesahující 31 850 000 Kč, neboli jeho majetkové poměry jsou natolik robustní, že uložená pokuta je jen jejich zlomkem, a v žádném případě tak pochopitelně nemůže být likvidační.
201. Správní orgán konstatuje, že závažnost porušení předpisů upravujících oblast poskytování spotřebitelských úvěrů ze strany účastníka řízení mu neumožnila vyřešit tato porušení pouze projednáním v řízení a od uložení peněžité sankce upustit. Přitom postih účastníka řízení za přestupky, kterých se dopustil, neshledává správní orgán nijak nepřiměřeným. Uložení pokuty v její konkrétní výši za daná porušení zákona je pak bezpochyby v souladu s veřejným zájmem a je zajisté řešením, které odpovídá i všem okolnostem daného případu.
202. Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem a v souladu s kontinuitou rozhodovací sankční praxe České národní banky se správní orgán rozhodl uložit účastníku řízení peněžitou **pokutu ve výši 1 000 000 Kč** (slovy jeden milion korun českých), a to podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. Takto uložená pokuta představuje 5 % z maximální možné pokuty. Správní orgán je s ohledem na výši ukládané pokuty přesvědčen, že tato pokuta, přestože může být pro účastníka řízení citelná, nemůže být vzhledem k jeho robustním majetkovým poměrům považována za takovou, která by se mohla dotýkat jeho samotné ekonomické existence.
203. Na základě všech shora uvedených skutečností rozhodl správní orgán tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

K části II. výroku rozhodnutí – náhrada nákladů řízení

204. Správní orgán v rozhodnutí ze shora uvedených důvodů shledal, že účastník řízení svým jednáním porušil zákon o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení tedy vyvolal řízení porušením své povinnosti. Ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu stanoví, že povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou uloží správní orgán účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti. Prováděcí právní předpis stanoví výši paušální částky nákladů řízení a výši paušální částky nákladů řízení ve zvláště složitých případech nebo byl-li přibrán znalec.

205. Prováděcí předpis, tj. vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění do 30.6.2024, svým ustanovením § 6 odst. 1 stanovuje, že paušální částka nákladů řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč. Z uvedených důvodů uložil správní orgán účastníku řízení k úhradě náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 správního řádu rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce dohledu nad finančním trhem II. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 správního řádu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

prof. PhDr. Ing. Vladimír Tomšík, Ph.D.
ředitel sekce dohledu nad finančním trhem II
podepsáno elektronicky

Mgr. Luděk Pestr
ředitel odboru správních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2025/017024/CNB/110 ze dne 13. února 2025, sp.zn. Sp/2021/33/573**

V Praze dne 13. února 2025
Č. j.: 2025/017024/CNB/110
Počet stran: 8
Vypraveno dne: 14. února 2025

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 15. 11. 2024, dále doplněného dne 9. 12. 2024, společností Simfina a.s., IČO 248 23 546, se sídlem Platněřská 88/9, 110 00 Praha 1 – Staré Město, právně zastoupené [REDAKCE], [REDAKCE], advokátem, ev. č. ČAK [REDAKCE], [REDAKCE], sídlem [REDAKCE], rozhodnutí České národní banky č. j. 2024/121903/650 ze dne 31. 10. 2024, sp. zn. Sp/2021/33/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozklad společnosti Simfina a.s., IČO 248 23 546, se sídlem Platněřská 88/9, 110 00 Praha 1 – Staré Město, se podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 43c zákona o České národní bance zamítá a rozhodnutí České národní banky č. j. 2024/121903/650 ze dne 31. 10. 2024 se potvrzuje.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] Česká národní banka jako správní orgán prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“) doručila dne 10. 3. 2023 společnosti Simfina a.s., IČO 248 23 546, se sídlem Platněřská 88/9, 110 00 Praha 1 – Staré Město, (dále „účastník řízení“) příkaz č. j. 2023/29096/570 (dále „Příkaz“), kterým byla účastníku řízení uložena dle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 1 000 000 Kč. Proti Příkazu podal účastník řízení dne 15. 3. 2023 včasný odpor, čímž došlo v souladu s § 150 odst. 3 správního řádu ke zrušení Příkazu, a v řízení bylo pokračováno.

[2.] Dne 31. 10. 2024 správní orgán prvního stupně vydal rozhodnutí č. j. 2024/121903/650 (dále „napadené rozhodnutí“), ve kterém účastníka řízení uznal výrokem I. vinným, že

- i) v období od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020 neměl zavedena a neudržoval vhodná a přiměřená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, když tato pravidla a postupy neupravovala řádné zjišťování, ověřování a zohledňování příjmů a výdajů žadatelů o úvěr (dále „Přestupek I“),
- ii) v období od 3. 9. 2019 do 16. 9. 2020 poskytl spotřebitelské úvěry bez toho, aby předtím posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací (dále „Přestupek II“),

- iii) v období od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020 nepožíval a neuchovával záznamy telefonických hovorů se spotřebiteli žádajícími o úvěr, záznamy náhledů do katastru nemovitostí a na internetové stránky mapy.cz ze strany svých pracovníků, záznamy kontrol občanského průkazu spotřebitelů žádajících o úvěr, záznamy o jejich lustraci v insolvenčním rejstříku a v období od 17. 9. 2019 do 29. 7. 2020 neuchovával jména, příjmení, data narození a další identifikační údaje spotřebitelů, kterým poskytl úvěr, když ve svém systému evidoval pouze čísla úvěrových smluv, a
- iv) v období od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020 uplatňoval smluvní pokuty přesahující zákonný limit,

čímž porušil

- i) ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“),
- ii) ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31. 12. 2023,
- iii) ustanovení § 78 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a d) zákona o spotřebitelském úvěru a
- iv) ustanovení § 122 odst. 2 věty první a odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru,

a dopustil se

- i) přestupku podle § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,
- ii) přestupku podle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 31. 12. 2023,
- iii) přestupku podle § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru a
- iv) přestupku podle § 154 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru,

za což mu byla uložena podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 1 000 000 Kč. Výrokem II. napadeného rozhodnutí byla účastníkovi řízení uložena povinnost nahradit náklady řízení v paušální výši 1 000 Kč.

[3.] Proti napadenému rozhodnutí podal účastník řízení dne 15. 11. 2024 rozklad, jehož odůvodnění doplnil podáním dne 9. 12. 2024 (dále společně „rozklad“). Účastník řízení v rozkladu navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání, případně změnu napadeného rozhodnutí spočívající ve snížení uložené pokuty.

[4.] V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „přestupkový zákon“).

[5.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně shromáždil podklady v rozsahu, který je dostatečnou oporou pro vydání napadeného rozhodnutí v souladu s ustanoveními § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

Námítka nedostatku výkladové metodiky pro nastavení pravidel a postupů

[6.] Účastník řízení uvádí, že v době, kdy nastavoval svůj interní systém pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr a kdy následně docházelo k prvotní aplikaci těchto pravidel, byl zákon o spotřebitelském úvěru teprve krátce ve své účinnosti a neexistovala

ucelená jednotná metodika či guidelines pro správné nastavení konkrétních požadavků pro posouzení úvěruschopnosti žadatelů o úvěr pro nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů. Vlastní hodnocení dostatečnosti přijatých pravidel a postupů tak do značné míry záviselo na uvážení samotných poskytovatelů úvěru v návaznosti na obecná ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení uvádí, že právě konkrétnost a určitost vhodnosti a přiměřenosti uvedených pravidel a postupů nebyla v předmětném období dostatečně metodicky konkretizována, což ostatně připustil i správní orgán prvního stupně. Tuto míru vhodnosti a přiměřenosti hodnotí správní orgán prvního stupně až zpětně v době, kdy již svou metodickou či rozhodovací činností tuto míru vhodnosti a přiměřenosti pravidel a postupů (či jejich konkrétnosti) stanovil.

[7.] *Účastník řízení nesouhlasí, že dohledový benchmark č. 3/2016 „Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru“ (dále „Dohledový benchmark č. 3/2016“) je zdrojem konkrétních informací o tom, jak konkrétně má být vhodnost a přiměřenost postupů pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele nastavena. Tento benchmark obsahuje dle účastníka řízení pouze strukturální vymezení obsahových náležitostí předmětných pravidel a postupů a obecnou metodiku. V žádné části však nehovoří o nastavení konkrétních mechanismů ve smyslu počtu a druhu požadovaných dokladů ve vztahu ke konkrétnímu druhu úvěru atd.*

[8.] *Účastník řízení opakuje, že pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr byly nastavovány v úzké návaznosti na specifikaci jeho produktů, kdy se jedná o spotřebitelské úvěry s maximální výší úvěru do 10 000 Kč, zpravidla se však jednalo o úvěry nižší. Tomu byla přizpůsobena kvalita a množství požadované dokumentace od žadatele o úvěr. V tomto ohledu účastník řízení nesouhlasí s argumentem správního orgánu prvního stupně, že neplatí přímá úměra, že čím je poskytnutý úvěr nižší, tím méně je třeba zkoumat úvěruschopnost toho, komu má být poskytnut, když je tomu naopak. Podle této úvahy by tak měla platit nepřímá úměra, že čím je úvěr nižší, tím důkladnější by mělo být posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a naopak. Tento postup je dle účastníka řízení nekoncepční a nelogický.*

[9.] *Bankovní rada shledala tuto námitku nedůvodnou.*

[10.] *Bankovní rada konstatuje, že v době, kdy účastník řízení nastavoval svá pravidla a postupy k posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů, mohl být zákon o spotřebitelském úvěru poměrně nový, to stejné ale nelze říci o povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitelů s odbornou péčí, jež byla původně skoro totožně upravena v § 9 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru. V době nastavování pravidel a postupů v této oblasti účastníkem řízení a v době, kdy se dopustil účastník řízení přestupků uvedených ve výroku I. napadeného rozhodnutí, již existovala početná judikatura k tomu, co je obsahem této povinnosti a jak má být plněna. Účastník řízení se tak mohl s touto judikaturou seznámit a následně tyto závěry promítnout do svých pravidel a postupů k posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů. Bankovní rada tak nesouhlasí, že vlastní hodnocení přijatých pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů do značné míry záviselo na uvážení samotných poskytovatelů úvěrů v návaznosti na obecná ustanovení zákona, jak tvrdí účastník řízení.*

[11.] *Lze poukázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 30/2015-9 ze dne 1. 4. 2015 nebo rozsudek Nejvyššího soudu č. j. 33 Cdo 2178/2018-77 ze dne 25. 7. 2018, dle kterých by mělo jedním z dílčích požadavků kladených na posuzování úvěruschopnosti být to, že poskytovatel spotřebitelského úvěru vychází z podložených údajů ohledně příjmů a výdajů spotřebitelů. Účastník řízení však tento požadavek do svých pravidel a postupů k posuzování úvěruschopnosti nepromítl, když v případě výdajů spotřebitelů vycházel pouze z defaultně stanovených statistických hodnot Českého statistického úřadu nebo ze svých vnitřně určených statistických hodnot. Obdobně i akceptování jednoho dokladu o příjmech*

spotřebitele žádajícího o úvěr, který zároveň mohl být i staršího data, nelze považovat ve spojitosti s požadavkem, aby posuzování úvěruschopnosti bylo prováděno s odbornou péčí, za dostatečné pro naplnění toho, že úvěruschopnost má být posouzena na základě podložených údajů. K výkladu odborné péče při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů pak lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího soudu č. j. 33 Cdo 201/2018 ze dne 20. 3. 2019, který zároveň obsahuje i další odkazy na nálezy Ústavního soudu nebo na rozsudek Soudního dvora Evropské unie, které proces posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů a důležitost důkladného a svědomitého postupu poskytovatelů spotřebitelských úvěrů v této oblasti dále přibližují. Bankovní rada tak není toho názoru, že v době spáchání přestupků byla povinnost před poskytnutím spotřebitelského úvěru prověřit úvěruschopnost spotřebitelů jakkoliv nejasná nebo nová a že by účastníkovi řízení mělo jakkoliv polehčovat, že Českou národní bankou jako dohledovým orgánem nebyla vydána detailní metodika toho, jak mají být jeho pravidla a postupy v této oblasti nastaveny.

[12.] Dohledový benchmark č. 3/2016 uvádí, že „posouzení úvěruschopnosti zahrnuje přiměřené zjištění a vyhodnocení finanční a ekonomické situace spotřebitele, včetně ověření výše příjmů a výdajů (nákladů) spotřebitele, historie jeho příjmů a výdajů, i jejich očekávaného vývoje a případných výkyvů v průběhu času,“. Pro zjištění a ověření historie příjmů a výdajů a zjištění a ověření jejich případných výkyvů v průběhu času je jeden dokument vztahující se pouze k určitému časovému okamžiku zjevně nedostatečný. Stejně tak ve vztahu k výdajové stránce spotřebitelů tyto požadavky nejde naplnit, pokud nastavená pravidla a postupy účastníka řízení umožňují nahrazení neověřených nebo nezjištěných údajů o výdajích (nákladech) spotřebitelů pouze statistickými daty. Pokud tedy účastník řízení uvádí, že dohledový benchmark č. 3/2016 stanovuje pouze obecnou metodiku, ale nestanovuje konkrétní postupy, počty dokumentů atd., je nutno konstatovat, že účastník řízení nenaplnil ani požadavky této dle něj obecné metodiky. Dohledový benchmark č. 3/2016 pak opravdu neobsahuje popis konkrétního mechanismu ve smyslu druhu a počtu požadovaných dokladů ve vztahu ke konkrétnímu druhu úvěrového produktu, neboť nastavení takového konkrétního mechanismu bylo a je dle § 15 odst. 1 a 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru zákonnou povinností účastníka řízení jako osoby s povolením nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, nikoliv České národní banky jako orgánu dohledu. Orgán dohledu v rámci dohledových benchmarků může jenom přibližovat obecnou metodiku, ale nelze očekávat, že by v nich stanovoval konkrétní pravidla a postupy pro všechny myslitelné obchodní modely dohlížených osob a produkty, které tyto osoby nabízejí. Nastavení vhodných a přiměřených konkrétních pravidel a postupů s ohledem na jejich činnost, produkty, které nabízejí, a jiné relevantní faktory je na konkrétních dohlížených osobách.

[13.] Bankovní rada také poukazuje na to, že účastník řízení disponoval od 6. 2. 2016 živnostenským oprávněním k poskytování spotřebitelských úvěrů dle tehdy platné úpravy, která, jak bylo uvedeno výše, obsahovala prakticky totožnou úpravu povinnosti posoudit před poskytnutím spotřebitelského úvěru úvěruschopnost spotřebitele. Přestupky pak dle výroku napadeného rozhodnutí účastník řízení páchal od 1. 9. 2019, tedy bezmála tři roky od účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru a zhruba jeden rok a pět měsíců od získání povolení k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů podle současného zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada nepovažuje takto dlouhou dobu za přiměřenou tomu, aby se odborně způsobilý podnikatel působící v regulovaném odvětví finančních služeb poskytovaných spotřebitelům stále neorientoval v tom, jak má plnit své zákonné povinnosti, a že by se mu to případně mělo přičítat k dobru při stanovování druhu a výše správního trestu.

[14.] Bankovní rada shodně se správním orgánem prvního stupně souhlasí s účastníkem řízení, že postupy a pravidla k posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů je nutné nastavit zejména dle poskytovaných úvěrových produktů, ale není toho názoru, že výše poskytovaného

úvěru by měla být primárním determinantem při nastavování těchto pravidel. Dle § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru je pro úvěruschopnost spotřebitele rozhodující jeho schopnost splácet sjednané splátky poskytnutého úvěru. Ačkoliv účastník řízení poskytuje spotřebitelům relativně nízké úvěry, to samé jistě nelze tvrdit o výši splátek těchto úvěrů, neboť tyto úvěry měly dobu splatnosti nejvýše 30 dní, a tak měl spotřebitel zhruba nejvýše do jednoho měsíce účastníkovi řízení vrátit poskytnuté peněžní prostředky i se sjednaným úrokem a souvisejícími poplatky. Zároveň, jak si je účastník řízení již dle označení svých úvěrových produktů evidentně vědom¹, tyto úvěry jsou často poptávány spotřebiteli, kterým měsíční rozpočet jejich domácností v době žádosti o spotřebitelský úvěr nedostačoval, což zároveň zakládá důvodné pochybnosti, že tento peněžní obnos navýšený o sjednaný úrok a poplatky budou tito stejní spotřebitelé v následujícím měsíci mít k dispozici, aby mohli úvěr řádně splatit bez nutnosti dalšího zadlužování, což by mohlo vést k roztáčení tzv. „dluhové spirály“ u těchto spotřebitelů. Období 30 dní zpravidla není tak dlouhé, aby u spotřebitelů došlo k výraznému zlepšení jejich finanční situace. U produktu poskytovaného účastníkem řízení pak ani nedochází k rozložení finanční zátěže spotřebitelů na více výplatních období, jak tomu zpravidla bývá u vyšších úvěrů poskytovaných spotřebitelům. Účastník řízení tak poskytoval relativně rizikový úvěrový produkt, který je zároveň poptáván spotřebiteli, u nichž je zpravidla vyšší riziko, že nebudou úvěruschopní ve smyslu § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, čemuž je nutné přizpůsobit pravidla a postupy v této oblasti. Jak je zřejmé z celého bodu 39 napadeného rozhodnutí, v tomto duchu byla vedena i argumentace správního orgánu prvního stupně, když uvedl, že u nižších úvěrů bude zpravidla potřeba úvěruschopnost posuzovat důkladněji, neboť tyto nižší úvěry jsou často právě tyto rizikové tzv. „payday loans“. Ačkoliv opravdu určitá přímá úměra mezi výší úvěru a důkladností pravidel a postupů pro ověřování úvěruschopnosti spotřebitelů existuje, nelze vycházet pouze z této úměry a pro určení toho, jaká pravidla jsou vhodná a přiměřená, je nutné komplexně zhodnotit celý úvěrový produkt nabízený spotřebitelům. S ohledem na výše uvedené je pak bankovní rada ve shodě se správním orgánem prvního stupně, že ani nízká výše úvěrů poskytovaných účastníkem řízení neodůvodňuje s ohledem na další specifika úvěrového produktu nabízeného účastníkem řízení nízkou kvalitu a množství požadované dokumentace, kterou si účastník řízení ve svých pravidlech a postupech stanovil.

Námítka dvojí penalizace za totožné jednání

[15.] *Účastník řízení dále uvádí, že je toho názoru, že v případě Přestupku I a II je penalizován za totožná provinění, tedy vyžadování pouze jednoho dokladu o příjmech, nestanovení jeho maximálního stáří, nesprávné vyhodnocení výdajů žadatele o úvěr atd. Fakticky je tak jediné jednání účastníka řízení penalizováno dvakrát. Dle názoru účastníka řízení se tak jedná o porušení zákazu přičítání téže okolnosti při ukládání trestu. Tomu nasvědčuje i argumentace správního orgánu prvního stupně, která sice v bodě 181 napadeného rozhodnutí tyto přestupky odlišuje, nicméně při aplikaci polehčujících okolností je naopak slučuje, když uvádí, že přijetí nápravných opatření nemá za následek jakékoli odstranění závadného vztahu. Oba přestupky tedy správní orgán prvního stupně považuje za přestupky poruchové, neboť dokonáním Přestupku I k zásahu do práv objektu přestupku (spotřebitele) nedochází, pouze je ohrožuje. Nicméně pokud správní orgán prvního stupně tyto přestupky slučuje, tak bez dalšího trestá účastníka řízení dvakrát za totožné provinění a dopouští se porušení zákazu dvojího přičítání téže okolnosti při ukládání trestu.*

[16.] Bankovní rada shledává tuto námitku nedůvodnou.

[17.] Bankovní rada konstatuje, že je pravdou, že v případě adekvátního nastavení pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů a jejich dodržování poskytovatel

¹ V předmětném období účastník řízení poskytoval mimo jiné úvěrové produkty s názvy Půjčka před výplatou a Půjčka do výplaty.

spotřebitelského úvěru zpravidla ani neporuší svoji povinnost dle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru a naopak při jejich nedostatečnosti se neadekvátní nastavení pravidel a postupů většinou promítne i do nesplnění povinnosti dle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada je však toho názoru, že i se správně zavedenými a udržovanými pravidly pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů nemusí v případě jejich nedůsledného dodržování a nepostupování s odbornou péčí v rozporu s § 75 zákona o spotřebitelském úvěru docházet k řádnému posouzení úvěruschopnosti konkrétních spotřebitelů. Obdobně v případě, že tato pravidla jsou nedostatečná, tak v konkrétních případech posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů může být povinnost dle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru splněna, pokud poskytovatel spotřebitelského úvěru při postupu s odbornou péčí na základě informací a podkladů, jejichž získání je v pravidlech k posuzování úvěruschopnosti vyžadováno, dospěje k závěru, že úvěruschopnost spotřebitele nelze řádně vyhodnotit, a požaduje i další podklady nad rámec těch, které vyžadují jeho interní předpisy a které vyhodnotí jako nutné pro splnění jeho povinnosti dle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. I dle vyjádření účastníka řízení pak bylo na jeho uvážení, resp. uvážení jeho pracovníků, jaký počet dokladů o příjmech bude akceptovat jako dostatečně vypovídající (bod 19 napadeného rozhodnutí). Obdobně i na výdajové stránce spotřebitelů mohli pracovníci účastníka řízení požadovat bližší doložení a upřesnění výdajů spotřebitelů (bod 22 a 23 napadeného rozhodnutí). Ani striktní dodržování nastavených pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti tak nemuselo nezbytně vést k porušení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru účastníkem řízení, naopak pokud by účastník řízení provozoval svoji činnost s odbornou péčí v souladu s § 75 zákona o spotřebitelském úvěru, tak by se porušení § 86 nedopustil ani v případě, že nezavedl a neudržoval vhodná a přiměřená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů. Bankovní rada tak není toho názoru, že by byl účastník řízení trestán dvakrát za totéž provinění.

Nezohlednění polehčujících okolností dle § 39 písm. c) přestupkového zákona

[18.] *Účastník řízení uvedl, že námitky týkající se vztahu Přestupku I a Přestupku II se týkají mimo jiné výpočtu pokuty. Poukázal v této souvislosti též na to, že již v průběhu šetření aktivně přijímal opatření k nápravě vytykánych nedostatků. Správní orgán prvního stupně k tomu v bodě 179 napadeného rozhodnutí uvedl, že to, zda jsou nápravná opatření efektivní, může být ověřeno až při další následné kontrole. Účastník řízení je toho názoru, že tato skutečnost by měla mít dopad na stanovení výše pokuty. Dle § 37 písm. c) přestupkového zákona se při určení druhu správního trestu a jeho výměry přihlídnou zejména k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem. Dle § 39 písm. c) přestupkového zákona se jako k polehčujícím okolnostem přihlídnou zejména k tomu, že pachatel napomáhal k odstranění škodlivého následku přestupku nebo dobrovolně nahradil způsobenou škodu.*

[19.] *Dle účastníka řízení je přijímání nápravných opatření účastníkem řízení již v průběhu správního řízení přímo zákonem předvídanou polehčující okolností. Argumentace správního orgánu prvního stupně je v přímém rozporu s tímto pravidlem. Je zcela irelevantní, aby nápravná opatření byla posuzována až v případném dalším správním šetření, takový postup zcela eliminuje jejich přijetí jako polehčující okolnost. Jinými slovy, pokud by účastník řízení v rámci tohoto správního řízení nečinil ničeho a s přijetím nápravných opatření vyčkal až do pravomocného rozhodnutí, tak podle logiky správního orgánu prvního stupně by výše pokuty a míra a rozsah zavinění účastníka řízení zůstala totožná. To je však zcela v rozporu s dlouhodobou a konstantně judikovanou praxí správního trestání a aplikace polehčujících okolností dle § 37 písm. c) přestupkového zákona. Za zcela irelevantní pak účastník řízení považuje argumentaci správního orgánu prvního stupně ve vztahu k časovému působení nápravných opatření, která zcela popírá teorii o ohrožovacích a poruchových následcích správního deliktu.*

[20.] *Pokud je účastník řízení vytýkáno, že nezavedl a neudržoval vhodná a přiměřená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, tak zde se bez dalšího jedná o ohrožovací delikt, resp. delikt s ohrožovacími následky, kdy k jeho dokonání postačí pouhé ohrožení objektu deliktu (spotřebitele) bez nutnosti jeho poruchy. Přijetí nápravných opatření účastníkem řízení pak bez dalšího představuje odstranění ohrožovacího následku ve smyslu § 39 písm. c) přestupkového zákona. Tvzením, že dle správního orgánu prvního stupně si lze jen těžko představit, že by následným zavedením jakýchkoliv opatření k nápravě mohl být odstraněn škodlivý následek předchozích a již proběhlých deliktů, je jednak popíráno rozlišení druhů deliktů, jednak pak přisvědčuje argumentaci účastníka řízení, podle které jsou mu v rámci dvou přestupků přičítána totožná provinění.*

[21.] *Škodlivý následek u již proběhlých deliktů ve smyslu argumentace správního orgánu prvního stupně je možný pouze v případě poruchového deliktu, kterým však přestupek spočívající v nezavedení a neudržování pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů není. V případě tohoto přestupku se jedná o ohrožovací delikt a jeho následky jsou bez dalšího odstraněny přijetím nápravných opatření jakožto odstraněním závadného stavu. Účastník řízení je tak toho názoru, že polehčující okolnost dle § 39 písm. c) přestupkového zákona je minimálně na tento přestupek bez dalšího aplikovatelná, ačkoli tak správní orgán prvního stupně v rozporu se zákonem neučinil.*

[22.] Bankovní rada shledává tuto námitku nedůvodnou.

[23.] Bankovní rada se ztotožňuje s posouzením uvedeným v bodě 180 napadeného rozhodnutí. Účastník řízení v rámci své argumentace opomíjí, že mu není vytýkáno nějaké neomezeně trvající ohrožení chráněného zájmu, ale byl uznán vinným, že chráněný zájem ohrozil v konkrétním časovém období. Případná nápomocnost k odstranění škodlivého následku ve smyslu § 39 písm. c) přestupkového zákona by také musela směřovat vůči škodlivému následku v tomto období. Pouhá snaha o zabránění dalšímu ohrožování veřejného zájmu, jejíž efektivita navíc může být vyhodnocena až při další správní kontrole, nepostačí.

[24.] Účastník řízení se dopustil ohrožovacích přestupků v období od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020 a v tomto období také prokazatelně došlo k ohrožení chráněného zájmu, tedy škodlivému následku. Tyto skutky jsou tak jasně časově ohraničeny a škodlivým následkem přestupku ve smyslu § 39 písm. c) přestupkového zákona je pak ohrožení předmětných zájmů v období od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020. Úprava pravidel, postupů a vnitřních procesů, tedy že do budoucna by mělo být postupováno v souladu se zákonem a k ohrožení chráněného zájmu by docházet nemělo, nepůsobí zpětně a nemůže tak ohrožovací následek přestupků spáchaných v minulosti napravit. Přijetí nápravných opatření brání vzniku nebo trvání škodlivého následku v budoucnu, ale nemůže samo o sobě vést nebo pomáhat k odstranění škodlivého následku vzniklého v minulosti. Nelze tedy dospět k závěru, že pokud byl chráněný zájem jednáním účastníka řízení ohrožen v období od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020, tak následným uvedením pravidel, postupů a vnitřních procesů účastníka řízení do souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru, které působí od data této úpravy do budoucna, došlo také k odstranění ohrožení chráněného zájmu v období od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020.

[25.] K námitce, že s ohledem na argumentaci správního orgánu prvního stupně mohl účastník řízení nadále postupovat v rozporu s právními předpisy až do ukončení správního řízení a nijak by se to neprojevalo na výši pokuty, bankovní rada uvádí, že účastník řízení je povinen dle § 7 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru postupovat při poskytování spotřebitelského úvěru v souladu s tímto zákonem bez ohledu na to, zda by mu to snížilo uloženou pokutu, či nikoliv. Uvedením činnosti účastníka řízení do souladu s právními předpisy je zároveň předcházeno tomu, aby za obdobné jednání spáchané v budoucnu došlo k opětovnému sankcionování v dalším správním řízení. Pokud by pak bylo zjištěno, že

dohlížená osoba nedůvodně nereagovala na kontrolní zjištění uvedením své činnosti do souladu s právními předpisy, nepochybně by to mohlo být vyhodnoceno jako přitěžující okolnost v následujícím správním řízení; zároveň by takový přístup dohlížené osoby mohl vyústit až v odnětí oprávnění k činnosti za opakované porušení povinnosti dle § 146 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru nebo dle obdobného ustanovení jiného sektorového zákona, který na činnost dohlížené osoby dopadá.

[26.] Bankovní rada je názoru, že bylo dostatečně prokázáno, že se účastník řízení dopustil přestupků uvedených v napadeném rozhodnutí. Bankovní rada nezjistila v řízení, které předcházelo rozkladem napadenému rozhodnutí, ani v napadeném rozhodnutí pochybení ze strany správního orgánu prvního stupně, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Bankovní rada po posouzení věci dospěla k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí vadami způsobujícími jeho nesprávnost a uloženou pokutu považuje za přiměřenou a nelikvidační. S ohledem na výše uvedené považuje bankovní rada rozklad za nedůvodný a rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

doc. Ing. Eva Zamrazilová, CSc.
viceguvernérka
podepsáno elektronicky

PhDr. Jakub Seidler, Ph.D.
člen bankovní rady
podepsáno elektronicky